

ELS CRISTIANS, VÍCTIMES DE L'ODI I LA VIOLÈNCIA

El martiri de Síria

Els cristians sirians són una minoria que representa menys del 10% de la població i estan en el punt dels grups armats jihadistes estrangers. Aquests extremistes apliquen sempre el mateix model: escullen un poble cristià, l'envaeixen, maten, cremen, destrueixen... la seva intenció és crear un gran imperi islàmic. Han passat dos anys i mig de conflicte, i més de 100.000 persones han mort a causa dels combats. Hi ha més de dos milions de sirians refugiats als països del Pròxim Orient i el Mediterrani, segons fonts d'ACNUR. Els atacs islamistes, la pobresa i la fam han desplaçat més de 450.000 cristians sirians, en una comunitat que comptava amb 1,7 milions de persones. Des de Síria ens arriba el testimoni d'unes comunitats cristianes que intenten ser llavor de pau i reconciliació i que demanen, sobretot, pregàries per posar fi a tant d'odi i violència. P 6-7

Agustí Codinach

Santa Maria del Mar s'obre a nous horitzons

P 3-4

«Mary's Land» porta al cinema l'experiència de la fe

La pel·lícula *Mary's Land* («Terra de Maria»), de Juan Manuel Cotelo, s'acaba d'estrenar amb èxit als cinemes espanyols. El nou film dels creadors de *La última cima* ofereix a l'espectador una mostra dels camins de la fe a través de persones que expliquen la seva vivència religiosa a un home que visita diversos països amb l'etiqueta fictícia d'advocat del diable. *Mary's Land* presenta de manera molt completa tot allò que el món en el seu conjunt, amb creients i no creients, pensa sobre la fe cristiana. P 27

Sumari

- P 2 Nelson Mandela, un referent mundial
- P 16 IV Congrés del Tercer Sector Social
- P 20 La teologia de Cristianisme i Justícia
- P 24 «Vine i veuràs», CD de Xavier Morlans
- P 26 Nou grau en Farmàcia per al curs vinent

Editorial

Nelson Mandela, símbol de reconciliació

Després de mesos de lluita amb la malaltia el passat dia 6 moria el carismàtic líder sud-africà Nelson Mandela; tenia 95 anys. La notícia del seu traspàs, no per esperada menys sentida, ha commogut l'opinió pública mundial. Format en escoles metodistes, la seva visió del món era cristiana. Ja d'adolescent va adquirir consciència política i es va trobar amb un país, colonitzat pels anglesos, que atorgava menys drets als negres i que apostava per la segregació de la població segons el color de la pell. Va passar a l'acció, va sacrificar la seva llibertat per la dels altres: durant 27 anys va ser presoner del règim segregacionista blanc. Madiba —el seu nom d'ètnia— va estar privat de la llibertat exterior, però no de la llibertat interior que va posar al servei del seu poble i en contra de l'apartheid. Va sortir de la presó amb gestos de reconciliació i de bona voluntat: va esmorzar amb el fiscal que li va dictar sentència, va cantar l'himne dels blancs durant el seu jurament i va viatjar centenars de quilòmetres per reunir-se amb la vídua d'Hendrik Verwoerd, que era el primer ministre en el moment del seu encarcerament. Gestos sublimes de perdó i de reconciliació.

A l'església Regina Mundi a Soweto, una àrea urbana al sud-oest de Johannesburg, el pare Sebastian Rossouw ha dit que Mandela va tenir un paper crucial «no

sols per a nosaltres com a sud-africans sinó per al món». «Madiba —va dir— és un gran exemple de servei cristià, de reconciliació cristiana, de perdó i de pau.» Sempre va refusar que el magnifiquessin. Deia amb humilitat: «No sóc un sant, mai no ho he estat ni tan sols si un es refereix al fet que, a la terra, un sant és un pecador que intenta millorar.» No va ser Gandhi ni tampoc no va voler ser-ho però va aprendre la força de l'amor, que el portava a dialogar amb tothom i a denunciar el que era injust. Va aprendre la llengua de l'enemic per comprendre'l millor i va ser capaç de liderar la reconciliació d'una nació ferida. L'any 1994 va esdevenir el primer president negre de Sud-àfrica i cinc anys després va cedir el poder, en un gest inusual.

Hi ha fotografies on veiem Nelson Mandela de la mà amb l'arquebisbe Desmond Tutu. Els unia una gran amistat i tots dos van ser guardonats amb el premi Nobel de la Pau. Poc després de la mort de Mandela, Tutu declarava que a partir d'ara el sol de Sud-àfrica brillarà una mica menys. Però tornarà a sortir. Cal esperar-ho perquè encara avui és un dels països amb més desigualtats i corrupció. El somni d'una Àfrica unida que va sostenir Nelson Mandela fins a una edat tan avançada encara està molt lluny. Però el seu testimoni lluminós és un referent per abastar-lo.

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

L'olfacte del ramat

El pastor que estima el ramat a l'estil de Jesús, l'estima del tot. El programa que el papa Francesc ens proposa en la seva primera exhortació apostòlica ens omple d'alegria i confiança perquè en ella s'observa l'amor al seu poble, a la seva Església, tan necessitada de sentir-se estimada en totes les dimensions de la seva presència en el món, al que Déu tant estima i al qual ha entregat el seu Fill per salvar-lo.

Aquest joïós acompanyament ens obliga a tots a obrir portes i finestres perquè entri l'aire nou de l'Esperit, perquè Jesús que ve sigui ben acollit, estimat, conegut i anunciat. I perquè això sigui possible se'ns demana «conversió pastoral» com a «opció missionera capaç de transformar-ho tot, perquè els costums, els estils, els horaris, el llenguatge i tota estructura social esdevingui un camí adequat per a l'evangelització del món actual més que per a l'autopreservació».

A tots els agents pastorals ens vol en constant actitud de sortida i afavorir així la resposta positiva de tots aquells que Jesús convoca a la seva amistat. Això implica aquella «conversió personal» que doni pas a una obertura confiada cap a Jesús que ve, s'apropa i ens convida a estar presents en tants nous escenaris i perifèries. Un canvi d'actitud personal que esdevindrà «conversió pastoral», posada tant en relleu per Jesús com a bon Pastor que estima el ramat, el pastor que estima i serveix el seu poble.

És als pastors a qui ens demana un estil propi d'estar amb el ramat: «De vegades, al davant per indicar el camí i cuidar l'esperança del poble; altres vegades, simplement enmig de tots amb la seva proximitat senzilla i misericordiosa; i en ocasions haurà de caminar al darrere del poble per ajudar els ressagats i, sobretot, perquè el ramat mateix té el seu olfacte per trobar nous camins.» Ens està ensenyant a ser humils i aprendre del poble que també té el seu olfacte per avançar, per fer-nos avançar i avançar bé. Just elegit, ja ho va dir: «I ara, comencem aquest camí: bisbe i poble.»

RECTIFICACIÓ - AMICS DE LA GENT GRAN

En el marc de la seva campanya de Nadal, Amics de la Gent Gran us informa que el seu número de compte bancari correcte de la Caixa és el **2100-0900-92-0211405107**. A causa d'un error tipogràfic, el número que va aparèixer a l'edició anterior era incorrecte. En el cas que vulgueu fer un donatiu extraordinari per donar suport a la seva lluita contra la soledat de la gent gran, preneu nota d'aquesta indicació o truqueu al **932 076 773**. Gràcies.

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, *CASTELLÓ*; Víctor Gay, *GIRONA*; Jordi Pérez Ansótegui, *LLEIDA*; Cristina Sánchez, *MALLORCA*; Mercedes De La Torre, *ROMA*; Júlia Ayala, *SOLSONA*; Joan Boronat, *TARRAGONA*; Víctor M. Cardona, *TORTOSA*; Patrícia Navas, *URGELL*; Xavier Bisbal, *VIC*; Javier Molina, *EL CAIRE*; Ana Alba, *JERUSALEM*

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Oriol Casals, Agustí Codinach, Antoni Coll, Joan Guiteras, Elisabet Juanola, Dani Majà, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Joan Piñol, Josep M. Puigjaner, Josep O. Pujol, Quique, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Leticia Soberón, Lluís Solà, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Pere Tena, Francesc

Torrallba, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP

International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 125 €

Gibraltar i Portugal: 124,80 €

Resta d'Europa: 199,85 €

Amèrica i Àfrica: 237,86 €

Àsia i Oceania: 315,81 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Atri dels Gentils al barri de la Ribera

La basílica de Santa Maria del Mar proposa un Cant de la Sibila seguit de la poesia de Salvador Espriu

Carme Munté
 Barcelona

«Un rei vindrà perpetu / vestit de nostra carn mortal / del cel vindrà tot certament / per fer del segle jutjament. // Ans que el Judici no serà / un gran senyal se mostrarà: / lo sol perdrà el resplendor, / la terra tremirà de por.»

Aquestes són les dues primeres estrofes corresponents al text català del Cant de la Sibila. Un text inspirat en la tradició llatina de sant Agustí (*La ciutat de Déu*, XVIII, 23), que alhora recull la versió més antiga de Mallorca del segle XV; ressò del profeta Joel 3 i dels textos apocalíptics de Mc 13, Mt 24 i Lc 17,21. D'origen medieval, el cant relata el dia del judici final i la vinguda del Salvador.

Cada vegada són més les esglésies, basíliques i catedrals d'arreu de Catalunya i les Balears que han incorporat aquesta tradició mil·lenària a la celebració de la Nit de Nadal. La recuperació del Cant de la Sibila és recent sobretot a Mallorca i a Barcelona, i precisament des de l'any 1948 es va iniciar a Santa Maria del Mar, ja sigui en la seva forma llatina basada en sant Agustí, ja sigui en la versió provençal més trobadoresca o ja sigui en la Sibila catalana —que és l'actual— represa de la tradició mallorquina i centrada en la seva tornada: *El jorn del judici parà [se salvarà] qui haurà fet servici [servei]*.

Així doncs, com cada any des del 1948, la basílica de Santa Maria del Mar de Barcelona acollirà el Cant de la Sibila la vigília de Nadal, 24 de desembre, a les onze de la nit. Interpretarà la Sibila catalana la soprano Àngels Graells, acompanyada per la Coral Sinera, dirigida per Oriol Castanyer, i amb diversos instruments, i la coordinació de Neil Cowley, organista de la basílica.

Enguany, però, hi ha una novetat destacada. En col·laboració amb la Fundació Blanquerna (URL) i la Fundació Joan Maragall, la basílica de Santa Maria del Mar ha volgut fer una lectura més contemporània del text de la Sibila.

El cant de la Sibila, una tradició arrelada a Catalunya.

la. La inspiració ha estat fàcil trobar-la en l'escaiença del centenari del poeta Salvador Espriu.

«Es pot parlar de "Sibil·les" d'avui com a veus al defora de l'àmbit estrictament cristià per bé que obertes a una possible transcendència en clau de diàleg o Atri dels Gentils?», es pregunta Mn. Salvador Pié, rector de Santa Maria del Mar.

La resposta l'ha trobada en la poesia d'Espriu (1913-1985), concretament en les obres *Setmana Santa*, *Final del laberint* o fins i tot en el poema *La pell de brau*.

«És significatiu que en el poema *Matí de Pasqua* anomeni Jesús resuscitat d'una forma misteriosa com l'enigma nou i que alhora afirmi que les dones que anaren a trenc d'alba al

sepulcre arribaren fins "al misteri del lllindar"», afirma Mn. Pié.

I precisament és aquesta expressió *El misteri del lllindar* la que el rector de Santa Maria del Mar ha triat per posar com a títol a la celebració de la Nit de Nadal a Santa Maria del Mar. «Es va dreçar l'enigma nou, / quan més silenci estén la nit. / Dones fidels varen vetllar / i just a l'alba feien ja camí, / ben juntes en el plor, / fins al misteri del lllindar» (*Matí de Pasqua*).

Així, després del Cant de la Sibila, els professors Assumpta Sendra i Francesc Garreta llegiran poemes de Salvador Espriu. A les dotze de la nit hi haurà la celebració de la Missa del Gall, amb coral i instruments, presidida per Mn. Salvador Pié.

«És obvi», diu Mn. Pié, «que Espriu no se situa davant del món i del transcendent de la mateixa forma que ho feien les Sibil·les». Així com elles posaven l'accent amb gran dramatisme en el trasbals de la vinguda del salvador pel judici final, «en canvi, Salvador Espriu, molt més proper a nosaltres que les Sibil·les, i amb qui és més fàcil avui compartir preguntes, participa de l'influent corrent existencialista que travessa la cultura europea a partir de les dues postguerres mundials del segle XX, on es nota la petja de Sartre, de Camus i en part de Heidegger i amb un cert paral·lisme amb Karl Rahner quan parla de "l'amplitud vital de la mort"».

Basílica del segle XIV, referent cultural del segle XXI

La iniciativa *El misteri del lllindar*, que per primera vegada es durà a terme a la basílica de Santa Maria del Mar, no pretén ser un fet aïllat, una qüestió anecdòtica. Per al nou rector de Santa Maria del Mar, l'objectiu és aconseguir que un espai referencial en l'ordre històric, artístic, espiritual i arquitectònic com és la basílica de Santa Maria del Mar sigui alhora capaç d'acollir activitats d'alt nivell cultural significatives per a l'home i la dona

Agustí Codinach

La visita inclourà els terrats, un cop arranats convenientment.

d'avui. Santa Maria del Mar vol esdevenir Atri dels Gentils.

Per a Mn. Pié, que per la seva trajectòria personal i pastoral està molt vinculat amb el món acadèmic i cultural, aquesta és una urgència indefugible. «Correm el risc de fer activitats massa historicistes i arqueològiques, que estan bé, però no n'hi ha prou», afirma Mn. Pié, que veu la necessitat urgent de dialogar amb el món.

El Dr. Pié va prendre possessió com a rector de Santa Maria del Mar el diumenge 14 de juliol. Ha estat professor de la Facultat de Teologia de Catalunya, a Barcelona, i de la Pontifícia Universitat Gregoriana a Roma, i és un especialista en Teologia Fonamental i Eclesiologia reconegut mundialment. Ha participat com a pèrit expert en els dos darrers Sinodes dels Bisbes. És president de la Fundació Blanquerna.

A l'hora de prendre possessió, Mn. Pié es va plantejar dos reptes urgents: d'una banda, i tenint en compte que avui dia els catòlics i la comunitat parroquial de Santa Maria del Mar són una minoria, com gestionar honestament un temple que va ser construït en una època en què l'Església era majoria? De l'altra, la basílica de Santa Maria del Mar, considerada exponent del millor gòtic català, té una altra urgència i aquesta és la del seu manteniment i restauració.

Missa internacional i acollida dels catòlics llatinoamericans

L'església de Santa Maria del Mar és considerada la catedral del mar i també la catedral de la Ribera, en referència al barri on fou construïda. Un barri que

Agustí Codinach

Mn. Pié va prendre possessió com a nou rector el juliol passat.

actualment té 20.000 habitants, un 40% dels quals immigrants, i entre ells molts llatinoamericans. Un barri que és una amalgama de població immigrant, de turistes que es troben de visita a la ciutat i d'un nou perfil d'habitant atret per l'emergència d'un barri que està de moda. Es calcula que un 23% dels habitants de la Ribera tenen carrera universitària. Per a tots aquests perfils tan diversos, què és i què significa la comunitat parroquial de Santa Maria del Mar? Una parròquia, d'altra banda, que, a través de Càritas, dona menjar a 150 famílies cada mes.

L'Església de Barcelona en general, i en concret Santa Maria del Mar, té el

«El diumenge, a les 12 h, fem una missa internacional en cinc llengües»

«Aquest mes de desembre oferim de 13 a 17 h una visita que inclou una modesta col·laboració econòmica»

repte de l'acollida al grup important de llatinoamericans presents a casa nostra. «Dels 22 nens i nenes que l'any passat vam tenir a catequesi, 21 eren de famílies llatinoamericanes, però un cop feta la Primera Comunió desapareixen de la vida parroquial», reconeix Mn. Pié. Així, el dia 24 de desembre, a les 18 h, es farà una missa de Nadal amb animació llatinoamericana, en col·laboració amb Fedelatina (Federació d'Entitats Llatinoamericanes de Catalunya).

I pel que fa al perfil de persones de professionals liberals, i que potser viuen amb certa fredor la qüestió religiosa? Mn. Pié espera atreure-les a través de propostes culturals d'alt nivell fetes en col·laboració amb altres institucions diocesanes. «Hem de pensar en el temple com a espai de diàleg i com a Atri dels Gentils», reconeix el rector.

Tenint en compte la gran assistència de turistes que visiten cada dia la basílica de Santa Maria del Mar, també s'ha pensat en una oferta litúrgica adequada a ells. A banda dels tríptics informatius, el diumenge a les 12 h es fa una missa internacional en cinc llengües, amb cants propis de Taizé o de Lourdes. «Estem en contacte amb Turisme de Barcelona perquè en els programes culturals es pugui incloure que a Santa Maria del Mar el diumenge a les 12 h es fa una missa catòlica internacional», explica Mn. Pié. «Estem molt solipsistes», afegeix, «només pensem en nosaltres mateixos, però si és un lloc internacional, hem de fer més coses internacionals».

Col·laboració econòmica

Un altre repte que té l'Església és el de la cura i el manteniment del seu patrimoni cultural. Cal buscar noves fonts de finançament i procurar que, en la mesura del possible, els temples siguin autosuficients. Per això Santa Maria del Mar, aquest mes de desembre, obre les portes de divendres a diumenge per una visita a la basílica de les 13 a les 17 h, que inclou a més el pessebre nadalenc i que més endavant s'ampliarà als terrats, un cop arranjats convenientment, així com a les cantories i la cripta.

Aquesta visita inclourà una modesta col·laboració econòmica, tal com es fa a la catedral de Barcelona, a Santa Maria del Pi i a Santa Anna.

El Cant de la Sibilla al llarg de la història

Fa més de mil anys que tenim vestigis del Cant de la Sibilla que fan referència a textos d'unes profetesses paganes, anomenades Sibil·les a Grècia i a Roma, que davant de grans tribulacions auguraven la vinguda final de la salvació. Aquests vestigis els trobem a Catalunya i a les Illes Balears i la seva significació fou creixent en el món catòlic, de tal forma que Miquel Àngel, en pintar per encàrrec papal la Capella Sixtina el segle XV, hi va incloure cinc Sibil·les paganes. En aquell moment era una forma d'expressar que la influència de l'art pagà grec i romà en el nou estil renaixentista de les esglésies no era estrany a un cert anunci de la salvació d'aquestes profetesses paganes del món clàssic. Més endavant, però, el Concili de Trento del segle XVI va prohibir-ne la difusió per la seva forma massa teatral. Només va sobreviure a Mallorca i a l'Alguer. El tema de la lletra és una profecia sobre la fi del món i inicialment es cantava en llatí, però des del segle XIII se'n documenten versions en català, per la qual cosa es tracta d'una de les primeres expressions poètiques en aquesta llengua. Ja es té notícia de la seva interpretació durant l'edat mitjana a Barcelona, Girona, Vic, València, Montpeller o Tarragona, on es conserven fragments del text. A més, n'existeixen versions en llatí i provençal.

El Papa reflexiona sobre la Cúria amb el Consell de Cardenals

S'aprova la creació d'una comissió per a la protecció de menors

Mercedes De La Torre
 Ciutat del Vaticà

El papa Francesc es va trobar per segona vegada amb el Consell de Cardenals, conegut com a G-8 vaticà, en una reunió plenària que va durar del 3 al 5 de desembre. Els purpurats han reflexionat principalment sobre cadascuna de les congregacions de la Cúria romana, segons va informar el director de l'Oficina de Premsa de la Santa Seu, el pare Federico Lombardi.

Aquest Consell de Cardenals, instituït pel papa Francesc per ajudar-lo en el govern de l'Església universal i per estudiar un projecte de revisió de la constitució apostòlica *Pastor bonus* sobre la Cúria romana, va determinar que no es modificarà aquest document, sinó que es farà una nova constitució apostòlica sobre la Cúria romana.

A més, el pare Lombardi va confirmar que el Papa es reunirà amb el Consell de Cardenals per tercera vegada els dies 17, 18 i 19 de febrer, abans del consistori cardenalici previst per als dies 20 i 21 i del consistori per a la creació de nous cardenals del 22, festivat de la Càtedra de Sant Pere. A més, el 24 i el 25 de febrer hi ha prevista la reunió de la Secretaria del Sínode.

D'altra banda, és important destacar que després de la primera reunió plenària que es va dur a terme a l'octubre, en aquesta segona del desembre els cardenals han continuat la seva tasca, tant personalment com en contacte amb el Papa i entre ells, però també «han recollit opinions i suggeriments sobre la situació de l'Església» en diversos esdeveniments en els seus continents respectius.

Un moment rellevant d'aquesta segona reunió plenària del Papa amb el Consell va ser la invitació breu del nou Secretari d'Estat, l'arquebisbe Pietro Parolin, «per saludar-lo i establir amb ell els primers contactes», però no va participar en la resta de sessions ni està previst que s'hi incorpori, sinó que treballaran en col·laboració recíproca. Els membres del G-8 vaticà li van manifestar «els seus millors desitjos en la nova tasca».

El director de l'Oficina de Premsa de la Santa Seu va explicar que en aquesta segona reunió plenària no estava previst parlar sobre els sectors econòmics i administratius de la Santa Seu, però va destacar que «potser es tractaran en la propera reunió del febrer». En canvi, els treballs d'aquesta reunió han consistit principalment en la reflexió sobre les congregacions de la Cúria romana, que continuarà amb l'examen dels pontificis consells, encara que va precisar que «es tracta d'una primera anàlisi que haurà d'inserir-se en un quadre més ampli».

Una altra qüestió rellevant que van tractar va ser la possibilitat de crear un *moderator curiae* (moderador de la Cúria), que seria una nova figura en l'estructura vaticana per coordinar la Cúria i els dicasteris. Aquest tema el va

confirmar oficialment el pare Federico Lombardi en acabar la primera reunió plenària del Consell de Cardenals a l'octubre, però «encara no s'ha pres cap decisió».

Comissió per a la protecció de menors

Durant aquesta segona reunió plenària, el Papa va aprovar la proposta del Consell de Cardenals d'instituir una comissió per a la protecció de menors, segons ha anunciat un dels membres, l'arquebisbe de Boston (EUA), el cardenal Sean O'Malley.

El cardenal O'Malley va destacar que el papa Francesc ha volgut continuar «amb decisió la línia iniciada per Benet XVI», i ha decidit constituir «una comissió específica per a la protecció de menors» amb l'objectiu d'aconseillar-lo sobre el compromís de la Santa Seu en la protecció dels menors i en

l'atenció pastoral a les víctimes dels abusos.

En concret, pròximament serà presentat un document papal que explicarà la composició i la competència d'aquesta comissió, però el cardenal va assenyalar que serà una comissió internacional d'experts la funció de la qual serà la de «referir sobre l'estat actual dels programes per a la protecció de la infància; formular suggeriments de noves iniciatives per part de la Cúria, en col·laboració amb els bisbes, les conferències episcopals, els superiors religiosos i les conferències de superiors religiosos; proposar noms de persones aptes per a l'actuació sistemàtica d'aquestes noves iniciatives, inclosos laics, religiosos i sacerdots amb competències en la seguretat dels menors, en les relacions amb les víctimes, en la salut mental, en l'aplicació de les lleis».

A més, l'arquebisbe de Boston va

indicar que algunes línies d'acció de la futura comissió podrien ser proposar «directrius, desenvolupament i extensió de normes per a la protecció dels menors i del maltractament infantil; programa de formació per als infants, els pares i tots els qui treballen amb els menors d'edat, així com dels catequistes i els sacerdots» perquè ha explicat que en la seva experiència als EUA això ha estat molt útil en la prevenció i la denúncia.

Finalment, entre les possibles funcions d'aquesta futura comissió vaticana destaquen alguns «protocols per a la seguretat de l'entorn, codis de conducta, certificació d'idoneïtat per al ministeri sacerdotal», així com també «la cooperació amb les autoritats civils, denúncia dels delictes, respecte de les lleis civils; l'optimització de procediments, aplicació de les lleis i normes; relació amb els fidels i amb els mitjans de comunicació».

Les floretes del papa Francesc

La «misericordina», medecina per al cor

Leticia Soberón

Ha acabat l'Any de la Fe. Un any d'esdeveniments, meditacions, publicacions. Un any per redescobrir el do de creure en el Déu revelat en Jesucrist.

Com a síntesi i recordatori, una nova floreta del Papa sorprèn els fidels aplegats a la plaça de Sant Pere el 17 de novembre per fer la pregària de l'Àngelus. Uns voluntaris distribueixen 20.000 «Misericordines», capsetes amb la coroneta de la Misericòrdia, devoció promoguda per santa Faustina Kowalska per meditar sobre l'Amor compassiu de Déu. Aquest regal, en forma de medecina, és una catequesi pràctica perquè les persones associïn la pregària i la confiança en el perdó diví amb una «medecina per al cor», una cosa que guareix ferides i torna la salut per reprendre la vida amb noves energies.

Amb un toc d'humor, aquest petit símbol esdevindrà per a milions de fidels una manera senzilla de posar-se en presència d'un Déu que és Amor, que perdona sempre. Sense grandiloqüències, la «misericordina» convida a tornar a Ell contínuament, i és un estímul perquè també nosaltres siguem misericordiosos, compassius, comprensius i perdonem com el Senyor ho ha fet per cadascú.

El Papa ofereix a una societat convulsa i desencantada la medecina de la misericòrdia de Déu. Com a bon pedagog, ho fa amb un gest concret i físic, que actua com a reforç de la memòria. Segur que aquests 20.000 destinataris del regal tindran molt present, i durant molt de temps, la bona notícia de l'Amor de Déu que guareix els cors afligits.

Síria

Síria: terra de màrtirs

Els cristians pateixen l'odi i la violència de l'oposició islàmica més radical

Rosa María Jané Chueca
Damasc

Al tancament d'aquesta edició, els rebels islamistes havien segrestat algunes monges del monestir greco-ortodox de Santa Tecla, a Maalula (nord de Damasc). Notícies com aquesta passen cada dia a Síria, encara que gairebé no transcendeixen mai a l'opinió pública. Els cristians, una minoria que representa menys del 10% de la població, estan en el punt de mira dels grups armats jihadistes estrangers. «Maalula, Sednaia, Sadad, Qara, Deir Atieh, Nebek... els jihadistes armats apliquen el mateix model: trien un poble, l'envaeixen, maten, cremen, devasten...», així de cruu descriu la realitat el P. George Louis, rector grecocatòlic de l'església de Sant Miquel a Qara.

L'arquebisbe armeni catòlic d'Alep, Boutros Marayati, confirma que la situació a Síria «es fa cada vegada més complicada». Després de dos anys i mig de conflicte, més de 100.000 persones han mort a causa dels combats i hi ha més de dos milions de sirians refugiats als països del Pròxim Orient i el Mediterrani, segons fonts de l'ACNUR. Els atacs islamistes, la pobresa i la fam han desplaçat més de 450.000 cristians sirians, en una comunitat que comptava amb 1,7 milions de persones.

Samir Sal-loum i Mireille Al Farah són cristians sirians que viuen a Catalunya, però que tenen família en aquest país del Pròxim Orient. Tots dos segueixen amb angoixa les notícies que arriben en relació amb la sort dels cristians.

«Els cristians estan perseguits, continuament, hi ha atacs contra ells als seus barris, pobles i escoles...», relata Samir, «Al-Qaeda mana entre els rebels. Els arriben diners de l'Àrabia Saudita i de Qatar. La intenció és que tothom abraçi l'islam per la força. Qui no sigui sunnita, ja sigui cristià, kurd, xiïta o qualsevol altra minoria, ha de ser expulsat. A un amic meu, el P. Murad, el van matar només perquè era cristià».

Mireille apunta que «els grups islamistes jihadistes s'han instal·lat a Síria. Les darreres estadístiques parlen de 10.000 estrangers que hi

«La gran aportació dels cristians és el perdó. Parlem de perdonar els enemics, els que han mort algú de la teva família»

han arribat i que volen implantar el regne islàmic a Síria. Aquest grup de l'oposició és el més perillós. Creu que s'ha de tornar a la xaria, a l'imperi musulmà del temps de Mahoma. Té la idea d'ocupar Síria i d'estendre's pel Líban, Jordània, l'Iraq... i d'aquí

arreu del món. Tot aquell que no és musulmà, és un infidel. I per als infidels hi ha tres opcions: convertir-se, pagar impostos o morir».

La realitat és prou horrible i cruel perquè a Mireille li caiguin llàgrimes quan explica el que passa al seu país: «Als pobles cristians, els extremistes decapiten els homes i els joves, violen les dones i destrossen qualsevol símbol cristià. Enlloc no es fa saber la gran quantitat de cristians que estan morint!» Aquesta barreja d'impotència i indignació també la comparteix Samir: «Ara mateix hi ha molts màrtirs cristians a Síria. No entenc la posició dels governs occidentals, perquè fent costat als rebels fan costat a Al-Qaeda!»

Testimoni cristià

«La missió dels cristians sirians és proclamar i donar testimoni d'una nova forma de vida a tots els seus compatriotes. Aquesta és la tasca que Déu ens ha confiat. Aquesta esperança de reconciliació dóna sentit a la nostra presència en una Síria devastada per la guerra.» Així ho creu Mons. Gregori III Laham, patriarca d'Antioquia i de Tot l'Orient, d'Alexandria i Jerusalem dels melquites.

En aquest sentit, Mireille apunta que «els cristians intenten mantenir el control i no entrar en el joc de la violència, perquè si ho fan estan perduts. Per això, els cristians el que fan és pregar més. A Damasc, per exemple, els meus amics i la meua família resen rosaris en cadena. Estan

convençuts del poder de la pregària. Només Déu pot aturar aquest odi incontrolable. Molts dels meus amics no se n'han volgut anar i fan feines d'ajuda, sobretot en l'àmbit psicològic, amb els nens. Càritas també fa una gran tasca». «M'agrada pensar que sant Pau, quan anava cap a Damasc, ho feia per perseguir cristians perquè tenia el cor cec. Però Crist se li va aparèixer i li va fer veure la veritat. Es va convertir. Ja no perseguia cristians, sinó que va estendre el cristianisme. Nosaltres preguem perquè també passi el mateix amb els islamistes, que vegin la veritat i que s'adonin que el que fan, matar gratuïtament, no els durà al paradís.»

I afegeix: «La gran aportació dels cristians és el perdó. És molt important i molt difícil. Parlem de perdonar els enemics, els que han mort algú de la teua família. Si no perdonem, hi haurà una guerra civil i els cristians volen ser instruments de pau i reconciliació.» Aquí, assenyala, tenen un paper molt important els sacerdots, acompanyant els joves i treballant la necessitat de perdonar, de mantenir la calma, de no deixar-se endur per l'odi.

El conflicte ha expulsat del país milions de persones, entre elles molts cristians. Tanmateix, encara hi ha cristians a Síria, tot i que cada vegada menys. I els que han optat per quedar-se o no tenen mitjans per fugir, viuen en unes condicions molt difícils.

Samir comenta que «els cristians són com la sal, com el llevat... transmeten el missatge de l'Evangelí amb la seva vida, en el dia a dia». El seu germà

LLAR D'ANCIANS PRUDENCI MIRALLES

petita gran residència.

Petita (hi ha lloc per a 16 persones), gran (els residents la fan gran).

Places disponibles, ambient familiar

NIF: G-08862781 - Els donatius desgraven un 20% del total de l'IRPF (Llei 30/94)
www.residenciapmiralles.org e-mail: residenciapmiralles@telefonica.net
Trafalgar, 39, 5è - 08010 Barcelona Tel. 932 681 867 - Fax 932 684 356

«És urgent donar suport a la població afectada per les massacres amb ajudes concretes, però la pregària és un instrument indispensable»

i la seva germana són a Alep i intenten dur una vida tan normal com poden, encara que «viuen amb la por que els caigui un morter al damunt. Participen en la missa, però quan surten al carrer no saben si arribaran a casa... però si no surten, tot s'ha acabat; si no fan la seva vida quotidiana hauran guanyat els fanàtics. Si no ho fessin així, es moririen vius. El preu que es paga és alt, perquè mor gent, hi ha danys materials, ferits, no hi ha menjar, no hi ha feina, tot és molt car... i malgrat tot, et parlen d'esperança, de fe... encara que això no vol dir que a vegades no es desanimin...».

Per això, enmig de l'horror, els cristians procuren portar la llum de Jesús i sembrar llavors de reconciliació. D'això n'és testimoni Mons. Jean-Clement Jeanbart, arquebisbe grecocatòlic d'Alep: «A través del treball caritatiu, l'Església catòlica tracta de recuperar el sentit d'amor i fraternitat entre cristians i musulmans que la guerra ha destruït. Nosaltres, sacerdots, intentem animar la població a resistir i a tenir paciència i esperança en el futur. Convidem la gent a pensar que demà podrà ser un nou dia, a tenir fe en Déu.» Mireille confirma que «abans que comencés el conflicte, vivíem bé, no importava si érem cristians o musulmans. Podíem practicar la nostra fe amb llibertat. Tots ens entenien en una societat plural. Per això, el més fàcil és crear un conflicte confessional per separar i dominar. És això el que està passant».

Indiferència internacional

Mireille s'encén quan parla de la comunitat internacional, que «s'omple la boca de paraules com ara "drets humans". Això és mentida!», expressa molt dolguda. «El que passa a Síria és una catàstrofe i ningú no hi fa res!» Samir també considera que el món s'ha oblidat del seu país: «El conflicte és polític, econòmic i militar, més que de persones, i afecta els més febles. Ara el paguen les minories, entre ells els cristians. Aquest conflicte a Síria mou potències com ara els Estats Units, la Xina o Rússia, que només miren pels seus interessos, no pels interessos del poble sirianès.»

Els provincials dels jesuïtes d'Europa també alerten sobre els interessos en joc a Síria: «Particularment volem fer una crida a la reflexió sobre les conseqüències de la producció i el comerç d'armes; demanem que s'acabi l'entrega i la venda d'armes a les

Suport vaticà

El 7 de setembre el papa Francesc convocava una jornada de dejuni i pregària per la pau a Síria, al Pròxim Orient i arreu del món. Aquesta iniciativa es va viure a Síria d'una manera molt intensa. Samir ens explica que «els sirians van participar molt en aquesta convocatòria del Papa i van agrair que es preocupés per ells. Tots els cristians estimen el Papa, no només els catòlics. El veuen com una persona sàvia, pura, que realment es preocupa per ells. Com també ho fa el patriarca de Moscou. Les Esglésies són les úniques que treballen pel poble sirianès sense interessos ocults». Mireille també coincideix a assenyalar que «ens sentim molt recolzats pel Papa. Els cristians sirians van participar intensament en aquesta jornada, i també hi va haver mesquites que es van afegir a aquesta iniciativa. A tots ens agrada el papa Francesc!, que fa veritable l'Evangelí. Ell pot fer molt perquè també és cap d'Estat».

La veritat és que el Bisbe de Roma sovint expressa públicament la seva preocupació per la situació a Síria. I no són només paraules... el Papa segueix molt de prop la tasca d'assistència que desenvolupen els organismes caritatius de l'Església: 72 milions de dòlars assignats: 55 organitzacions que treballen sobre

parts en conflicte. Ens agradaria fer una crida al rebuig a tot suport, tant militar com diplomàtic, a cadascuna de les parts que aposten obertament per alguna forma de violència, fanatisme o extremisme.»

«S'intenta vendre la imatge que el govern sirianès està matant el seu poble i que el que està en marxa és una revolució que vol la democràcia, i no és això el que passa», denuncia la Mireille. El problema és que no hi ha una alternativa, l'oposició està fragmentada i vetlla pels seus interessos, no pels del poble sirianès. «Els sirians no comptem», es lamenta Mireille, «la comunitat internacional diu que la "preocupa" la situació, però només són paraules. El nostre govern no és el més net ni el més democràtic del món. És corrupte i ha governat amb força. Això és cert. Però amb aquesta força ha protegit les minories. Tenim l'exemple de l'Iraq, un país destruït. De què ha servit la democràcia? Amb prou feines hi queden cristians... els cristians sirians tenen moltíssima por».

Samir és contundent quan demana que la comunitat internacional deixi de fer costat als rebels «perquè no són com ens pensàvem. Jo també em vaig engrescar amb la possibilitat d'un canvi. Assad no és un sant, però crec que és l'opció menys dolenta perquè deixava viure en pau. Si els rebels arriben a governar Síria, es mataran entre ells i la base de la Constitució serà l'Alcorà. Els cristians s'han trobat enmig del conflicte, però es mantenen fermes en la fe».

Si les potències estrangeres no vetllen pel poble sirianès, hi ha algú que sí que ho està fent. Des del primer moment Càritas ha ajudat en tot el que ha pogut. Des que va començar la crisi, Càritas Síria ha ajudat més de 30.000 persones dins del país; Càritas Líban ha ofert assistència a 125.000 refugiats; Càritas Jordània, a 130.000; Càritas Turquia, a 7.000 i Càritas Iraq també ajuda nombrosos sirians al nord. I encara podríem parlar de la tasca que fan els franciscans, els ma-

el terreny; 20 ciutats sirianes socorregudes gràcies a les ajudes enviades... «Ajudar la població siriana, més enllà de l'afiliació ètnica o religiosa, és la manera més directa de contribuir a la pacificació i a la construcció d'una societat oberta a tots els seus components. Creiem en la força de la pregària i de la reconciliació. Renovem la nostra forta crida perquè cessi tota violència i, a través del diàleg, es trobin solucions justes i de llarga durada. No ens podem resignar a pensar en un Pròxim Orient sense cristians!», assegura el Pontífex. L'última iniciativa, que ha començat a funcionar a començament de desembre i que durarà uns tres mesos, és una missió sanitària per als nens sirians refugiats al Líban, promoguda pel Pontifici Consell Cor Unum, l'hospital pediàtric Bambino Gesù i Càritas Líban. Es calcula que es podrà ajudar uns tres mil o quatre mil nens amb els medicaments necessaris. Segons el cardenal Robert Sarah, president del Pontifici Consell Cor Unum, «pensem que el regal més bonic que podem fer per ajudar els nens que pateixen a causa de la guerra siriana és tornar-los el somriure i que puguin viure, acompanyant-los perquè creixin no només materialment, sinó també espiritualment i humanament.»

ristes, Intermón Oxfam i tantes altres ONG i congregacions religioses.

El custodi de Terra Santa, P. Pierrabattista Pizzaballa, subratlla: «La situació a Síria és delicadíssima i els civils es troben indefensos davant de la ferocitat de tot el que passa.

És urgent donar suport a la població afectada per les massacres amb ajudes concretes, però la pregària és un instrument indispensable.» Una crida que per a Mireille es converteix en súplica: «Sobretot, pregueu per la pau, pregueu per Síria!»

Més informació:
93 409 27 70
www.catalunyacristiana.cat

**Regala aquest Nadal
 El Joc de la Vida de Crist!**

CatalunyaCristiana
RàdioEstel

Benvolguts Reis d'Orient,

Aquest any
volem conèixer més Jesús
jugant en família.

Per això us demanem
el "Joc de la Vida de Crist"

Moltes gràcies!

EL JOC QUE DESPERTA LA MEMÒRIA!

Per només 6 euros
 + 3 euros en despeses d'enviament*

*Preus especials a partir de 5 unitats

I també el pots regalar en la campanya solidària «Reis per a tothom»

Edició: Ignasi Diaz Ventura / Il·lustració: Maria Oller Tusell

Programació prevista dels viatges del 2014

ETIÒPIA

Del 12 al 24 de gener 2014

Celebració de l'Epifania-TIMKAT- a la Jerusalem africana-LALIBELA

CRISTIANISME ETIOP

XINA

Del 10 al 18 de març

9 dies per la tradició d'un imperi mil·lenari on els màxims exponents són Pequín i Xian, fins a arribar a Xangai, la metròpoli més futurista de l'Extrem Orient. Mossèn i guia acompanyant des de Barcelona.

Finals ABRIL — **PEREGRINACIÓ A FÀTIMA I NORD PORTUGAL**

12-19 MAIG — **PEREGRINACIÓ A POLÒNIA**
(Ruta de Joan Pau II)

17-24 JUNY — **PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA**

JUNY — **SICÍLIA i MALTA** La magna Catalonia

6-13 JULIOL — **NORUEGA**

4-15 AGOST — **ARMÈNIA**
Un poble marcat per la fe

18-30 AGOST
ETIÒPIA. TRIBUS i CRISTIANS DEL SUD

2a Quinzena SETEMBRE — **NEPAL**

OCTUBRE — **PEREGRINACIÓ A CUBA**
Santuari de la Verge da la Caritat del Cobre i ruta cultural en homenatge als indians

NOVEMBRE — **ÍNDIA AMB GOA**

DESEMBRE — **PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA**

BERLÍN IMPERIAL

Del 7 a l'11 d'abril

Escapada cultural

Portugal

«Roger i Taizé van anticipar el cristianisme del futur»

António Marujo, periodista portuguès especialista en Religió

Carme Munté

António Marujo és un periodista portuguès especialitzat en informació religiosa. En el llibre *Diálogos con Dios de fondo* (Fragmenta Editorial) recull bona part del fruit de la seva tasca periodística al llarg de vint anys al diari *Público*. Són entrevistes a 28 personalitats molt diverses entre elles però que totes apunten a la transcendència. Des de Hans Küng fins al cardenal Gianfranco Ravasi; des del Dalai Lama fins a l'abbé Pierre o el germà Roger de Taizé. També podem llegir les entrevistes a catalans com ara Raimon Panikkar, Jordi Savall o l'abat Josep M. Soler.

El tema religiós desperta recels en un mitjà de comunicació generalista?

Més que recels, hi ha desconeixement i prejudicis. El problema de les redaccions és que no es coneix el mecanisme, la qüestió religiosa i la dinàmica de la institució religiosa. El que atreu és majoritàriament la vessant més folklòrica, el que no és habitual i, en canvi, no desperta tant d'interès quan hi ha alguna cosa important.

Li ha tocat fer molta pedagogia?

Cal ser molt pedagògic amb cada editor, director... A *Público*, on he treballat 23 anys, he estat l'únic que s'ha mantingut sempre en la mateixa secció. La pedagogia és una constatació, però això no és cap problema. Cal aquesta actitud d'explicar les coses perquè així hi hagi una mica més de tolerància i coneixement del qui pensa diferent.

I l'Església, recela dels mitjans de comunicació?

Sí, i és un problema greu! Jo dic en broma que estic al mig i pateixo per totes dues bandes. De fet, ens passa el mateix a tots els periodistes d'aquest àmbit. Fa un mes vaig participar en un seminari internacional de periodistes de religió i tots sentíem el mateix: la ignorància de les redaccions i la ignorància dels líders religiosos. Persones d'Església, i d'algunes religions, critiquen el sensacionalisme, la poca profunditat amb què els mitjans de comunicació tracten les notícies. Potser tenen raó en molts casos, però també la tenen els periodistes quan diuen que els lideratges religiosos no coneixen el llenguatge dels mitjans, no comuniquen bé, tenen prejudicis enormes en relació amb l'univers de la comunicació... En la institució religiosa preval la imatge del púlpit —d'una persona que parla des de dalt per ser escoltada— i no la idea d'una

Daniel Rocha

«L'Església ha de comunicar també d'aquesta forma ràpida i senzilla, dir-ho tot en una sola frase. El papa Francesc diu coses molt profundes en pocs caràcters»

plaça pública on ens creuem, intercanviem opinions i ens posem al mateix nivell que els altres. En l'actualitat, la veu de l'Església és una entre milers, i ha de canviar tota lògica i dinàmica de la comunicació per ser escoltada.

La religió ven?

Sí, i quan el treball està ben fet encara ven més. Poc abans de deixar *Público*, vaig publicar dos treballs periodístics que van ser els més llegits a la web del diari. L'un era sobre la «biografia impossible» de Jesús i l'altre sobre el paper de les dones als Evangelis. Van ser dels textos més llegits aquells dies. D'altra banda, en la versió impresa, vam publicar un suplement sobre la vida de Joan Pau II el dimecres anterior a la seva beatificació. El dimecres és un dia que el diari ven molt poc. Doncs aquell dia van augmentar les vendes un 10%. L'últim dimecres que el diari va vendre tant va ser quan vam tenir en portada el primer acte de Benet XVI en la seva

visita a Lisboa.

En una de les entrevistes, el biblista i poeta José Tolentino Mendonça diu que la teologia, a Portugal, té estatus de clandestinitat i que cal que obtingui la carta de ciutadania.

Hi ha elits culturals i polítiques que marginen la reflexió teològica a la nostra societat. Seria positiu que la gent dialogués i es respectés més, i que tots plegats poguéssim construir una societat més justa. D'altra banda, una de les característiques de la nostra societat mediàtica és que tendim a reduir-ho tot a una frase, eslògan o tuit. És tot tan superficial que no queda temps per a la reflexió més profunda. La religió, per la seva banda, proposa aquesta reflexió profunda.

El Papa comunica missatges profunds a través de Twitter!

El cardenal Gianfranco Ravasi ha dit recentment que el primer que va fer servir el tuit va ser Jesús, perquè hi ha moltes frases de l'Evangelí on Jesús no diu més de 140 caràcters. Certament, l'Església ha de comunicar també d'aquesta forma ràpida i senzilla, dir-ho tot en una sola frase. El papa Francesc diu coses molt profundes en pocs caràcters.

Quins elements tenen en comú les 28 persones que entrevista en el llibre *Diálogos con Dios de fondo*?

Són gent molt interessant, que diuen coses molt interessants, i ho fan a partir de la seva experiència de Déu. Per a tots, Déu és sempre un Misteri que ens sobrepassa.

El context de les entrevistes són els pontificats de Joan Pau II i Benet XVI.

Sí, però moltes de les entrevistes anticipen algunes necessitats de canvi. Amb la seva decisió de viure a Santa Marta i no al Palau Apostòlic, el papa Francesc ha mostrat la seva intenció de fer canvis importants. El Papa es mostra com un més. És un líder, un animador de la comunitat, però no una persona distant. Crec que dessacralitzarà el papat completament. Així mateix, mostra que el més important és acollir la gent que

pateix. L'Evangelí, segons el Papa, no és un codi doctrinal, sinó un codi de vida.

Li agradaria entrevistar el Papa?

Moltíssim. És curiós que tot i ser una persona a la qual no li agradava concedir entrevistes, ja n'hagi concedit més com a Papa que com a cardenal. El més sorprenent és que cada dia té alguna cosa interessant a comunicar tant als creients com als no creients. Coses profundes, interessants, coses que van al fons dels problemes. Per això m'agradaria entrevistar-lo.

Què li preguntaria?

Sense canviar el que és essencial de la doctrina, el papa Francesc ha obert el camí perquè l'Església pugui reflexionar sobre algunes qüestions de moral, per exemple. Li preguntaria: fins on podem arribar, en el sentit que l'Església ha de fer un equilibri entre el que defensa i l'acollida de la gent? Una altra qüestió és el paper de la dona a l'Església. Quan tornava del Brasil, el papa Francesc va dir que hi ha poques dones a la jerarquia de l'Església, i que cal fer passes per tenir més veus femenines en aquest àmbit. Segons algunes persones, fins i tot es podria crear una dona cardenal. Pot ser, però jo crec que el més important és que canviarà la manera com la dona es troba present dins de l'Església, a partir d'una visió i lectura bíblica més pregona. Cada vegada que escolto i llegeixo els estudiosos de la Bíblia, augmenta en mi la convicció que als inicis la dona estava molt més present en el lideratge de les comunitats cristianes. Molt més important que l'ordenació de les dones és valorar el seu paper i aportació a l'interior de les comunitats cristianes. Si dins de les comunitats no les valorem, si fins i tot dins de les famílies continuem pensant que el seu lloc és la cuina, aleshores les coses no canviaran.

Quin dels personatges que ha entrevistat l'ha marcat més profundament?

El germà Roger de Taizé. Ja coneixia Taizé com a experiència personal, i després vaig tenir ocasió de conèixer el germà Roger com a entrevistat. Crec que Roger i Taizé van anticipar el cristianisme del futur, i el que ja es viu a molts llocs: un cristianisme que posa

en el centre la persona de Jesús i que valora la importància de la Bíblia com a experiència de fe, de reflexió, de punt de partida per viure d'una manera determinada; un cristianisme que supera les diferències, que sap trobar la unitat en la diversitat, però sense amagar la diversitat, sinó subratllant-la i posant-la en diàleg; i un cristianisme que s'apropa a la Bellesa, a la música, a l'expressió artística, i que té molt a dir a la dona i l'home contemporanis.

Punt de vista

Josep Oriol Pujol i Humet
Director general de la Fundació Pere Tarrés

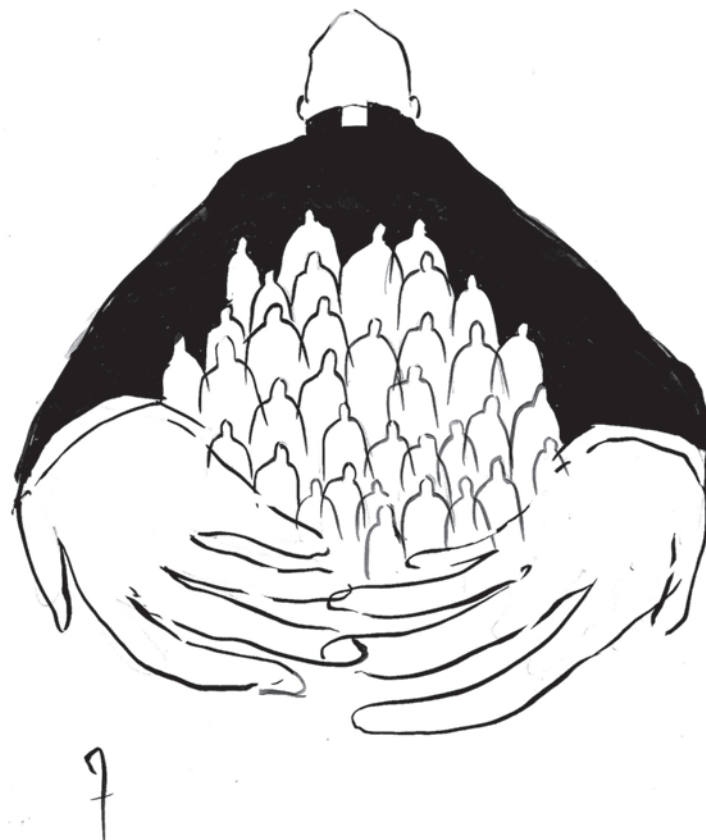
Lideratge des de la vivència profunda de la fe

Afirmen Àngel Castiñeira i Josep M. Lozano (2002) a *El poliedre del lideratge*, editat per Barcino, que «el lideratge social és també, en bona mesura, el resultat del capital cívic d'un país, és a dir, aquella energia amb què exercim responsabilitats col·lectives i les sabem transmetre i compartir amb els altres fins al punt que aquests acceptin, quan s'escaigui, assumir-ne el relleu».

Generalitzant la idea, podríem dir que el lideratge, l'exemplaritat, és el resultat del gruix humà, de la vivència d'uns ideals que viscuts plenament ens porten a sentir-nos-en responsables i a voler encomanar-los. I com a conseqüència, a qui els haguem estat capaços d'encomanar els viuran i se'n sentiran continuadors. La tesi formulada des del lideratge social és vàlida per al polític, el d'organitzacions, el científic o cultural i també, com a principi, per a l'animació de la fe.

Els cristians, en especial els que assumim responsabilitats que haurien de comportar cert lideratge, ens hauríem de preguntar com exercim les responsabilitats col·lectives i si sabem encomanar el que suposa per a nosaltres l'adhesió al projecte de Crist. És important anar més enllà de «l'administració» de les responsabilitats formals d'un càrrec. Hem de crear un clima, un ambient de comunitat del qual sorgeixin nous lideratges, persones identificades amb el testimoni de la nostra fe, disposades a encomanar-la i de les quals, de forma natural, en sorgiran relleus en l'assumpció de responsabilitats vers la col·lectivitat.

El moment present necessita de lideratges socials sòlids per acompanyar el canvi que el país es planteja. Sigui quin sigui el resultat viurem anys d'incertesa, d'il·lusions i frustracions col·lectives. Moltes persones, i en especial els joves, situen la reivindicació nacional en un espai molt central de la seva vida. El líder cristià, compromès amb l'entorn social, no pot deixar d'encomanar l'espiritualitat, el creixement personal,

com a fonaments individuals i col·lectius. Dels grups d'Església és bo que en continuïn sorgint lideratges socials i polítics de persones sòlides que visquin la interioritat. Els lideratges que les hauran fet possibles són tan importants, malgrat que no tenen cap visibilitat, com els que ells puguin arribar a exercir. I tenir-ne cura mentre els exerceixen és tan essencial com formar relleus per al lideratge quotidià dins dels propis grups cristians. Són necessaris els preveres però amb suficients competències i molt ben formats, així com laics que en el moment actual assumeixen moltes funcions de lideratge en les comunitats cristianes.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Dos gestos litúrgics

Els infants sempre pregunten. De vegades, fan preguntes difícils de contestar. Solen preguntar coses força lògiques. Amb els anys aprendran, dissortadament, que hi ha contestes que no tenen res a veure amb les preguntes. Descobriran que, per desgràcia, se sol practicar un diàleg de sords entre els adults.

Però, no és aquest el cas que m'ocupa. Un noi que es prepara per a la primera comunió, m'ha fet dues preguntes. La primera, per què el sacerdot parteix la sagrada forma després que, a la missa, ens hem donat la pau. Vol saber-ne la significació. La segona, per què, en la partió de l'hòstia, en tira un petit fragment al calze.

Li he respost totes dues qüestions i el noi ha quedat satisfet. Després, quan he arribat a casa, he obert el missal romà i he buscat exactament què diu «L'ordenament general del missal romà». Una manera de repassar l'exactitud dels conceptes.

La primera pregunta fa referència a la «Fracció del pa». Heus aquí el nom d'aquest ritu. El sacerdot parteix el pa. Fa el mateix gest de Jesús en el darrer sopar. Aquest gest, durant els primers temps de l'Església, donava nom a tota la celebració eucarística. Què significa? «Que nosaltres, que som molts, en la comunió d'un sol pa de vida, que és Crist, mort i resuscitat, per a la salvació del món, nosaltres, formem un sol cos.» Es tracta d'un pa partit per a la salvació de tots.

La segona pregunta sobre el gest del sacerdot que, en partit el pa, deixa caure un fragment de l'hòstia consagrada al calze, significa «la unitat del Cos i de la Sang del Senyor en l'obra de la salvació, és a dir, del Cos de Jesucrist vivent i gloriós».

La pregunta del noi de primera comunió era pertinent. La resposta, també.

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net

El xiprer

Quan era petit, aquesta conífera em resultava antipàtica perquè em van dir que era l'arbre dels cementiris i aquests llocs em resultaven espantosos. Un infant no sent la mort com la cosa més comuna i segura dels humans, és una desgràcia que passa a la gent gran o als que tenen mala sort. Vaig créixer i em vaig oblidar d'aquest arbre. Pensava que els ocells no hi niaven, i que tampoc no podia grimpar pel tronc.

El més curiós del cas és que la meua actitud va canviar el dia que es va concedir el premi Nadal a una novel·la de Miguel Delibes anomenada *La sombra del ciprés es alargada*. Aquesta frase enigmàtica i bonica, va suscitar-me simpatia. Més tard, em van explicar que, a les masies catalanes que estaven aïllades de qualsevol nucli urbà, però obertes a camins pels quals hi acostumaven a passar captaires, transeünts o pelegrins, s'hi plantaven tants xiprers com llocs d'allotjament s'hi podien trobar. Així, abans que els viatgers albiressin la casa, ja sabien si serien ben acollits a l'edifici. No sé quanta veritat hi ha en aquesta història però, el fet que el xiprer fos símbol d'hospitalitat, es va fer guanyar la meua simpatia. Durant més de 50 anys, quan ja era sacerdot, he gaudit de la seva companyia, de la seva olor. Sense saber com, en un test, hi va sortir un arbre que me'l vaig endur quan vaig canviar de residència. A punt de dedicar-li aquestes línies, he descobert l'exemplar d'uns 5 cm. He tingut la sensació de reiniciar la meua vida o, almenys, l'exigència de continuar somiant i projectant activitats útils, malgrat la meua edat i la condició legal de jubilat.

Fa anys vaig conèixer les característiques de la fusta del xiprer. Jo treballava en una fusteria i algun client ens va encarregar bigues de xiprer. Quan vam rebre la partida, en vaig admirar la longitud i la dretor. La fusta tenia molts nusos, cosa que al fuster no li fa gaire gràcia, encara que siguin molt decoratius. Quan ja formava part del clergat vaig saber que els mobles de la sagristia, els armaris, els calaixos, tots enormes, eren d'aquesta fusta. Em van explicar que aquesta fusta foragitava les arnes, i ara sé que tenien raó. La seva olor no agrada a aquests insectes que són capaços de foradar i fer malbé ornaments ben rics.

I què té a veure tot això amb el Càntic? Doncs que els enamorats, quan imaginem el seu niu d'amor, pensen que les bigues són, o seran, de cedre i el sostre de xiprer. Ambient, doncs, càlid, perfumat, acollidor (1,17). Ara cadascú s'ha de preguntar, vull que casa meua sigui acollidora o crec que per a nosaltres i el foraster que ens visita, val més anar a un restaurant impersonal i mancat de confidencialitat? Ofereixo intimitat i companyia cordial als meus hostes?

Sé que el xiprer allargat com una volta gòtica, esvelt i bàrbar, cobreix els cossos dels morts que descansen esperançats. Aquest lloc dels que van morir amb esperança, amb propietat, el puc anomenar cementiri. Gaudeixo del perfum de la conífera, de la ductilitat de la seva fusta, de la gràcia del seu fruit, que no és altra cosa que un alberg de llavors petites, i veient en les seves línies una espasa que es vol introduir al cel i que em convida a mi a desitjar-lo.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

La llibertat

Un objectiu primordial de l'educació consisteix a afavorir que les persones assumeixin la seva llibertat, perquè la llibertat es troba en el seu nucli essencial. No obstant això, els sistemes prefereixen tenir persones manejables, que es puguin manipular d'acord amb els seus interessos. Una persona lliure és imprevisible, reclama respecte, es mou per criteris procedents del seu interior i és conseqüent amb les seves decisions. Per a això, cal ser conscient d'un mateix, de les motivacions que entren en joc a l'hora de prendre decisions, de la constel·lació de valors que resplendeixen en el firmament de cadascú, de les pressions socials per optar en una direcció determinada. Hi ha tan poques persones lliures!

Gurdjieff distingia amb claredat entre l'home conscient i l'home mecànic. Només el primer és lliure. El segon viu submergit en la il·lusió de ser-ne, però els seus pensaments, sentiments i accions són automàtics. Un exemple: per què existeix el racisme? Perquè imperen en mi pensaments automàtics que les persones diferents, procedents d'altres països, integrants d'altres races, són éssers amenaçants per a la meua seguretat. Si fos conscient del valor i de la dignitat de cada persona... què pensaria? Em deixaria endur pels meus sentiments automàtics? N'hi ha que no poden sofrir un immigrant al metro, però aplaudeixen amb entusiasme un ídol esportiu, encara que també sigui immigrant. Incongruències.

No hi ha educació possible de la llibertat sense despertar la connexió amb el món interior propi. Conèixer els propis impulsos permet adonar-te de les veritables motivacions en el moment de triar. Sense vida interior, els automatismes es multipliquen per tot arreu. Els emporis de l'economia treballen per crear un miratge de la llibertat. Ofereixen desenes de canals de televisió, i redueixen la llibertat de triar entre uns i altres. Però no plantegen mai el dilema de fons: vull connectar o no el televisor. Es dona per fet que sí. Només faltaria! Es parla dels avantatges de comprar productes de qualitat amb grans descomptes, en èpoques de rebaixes. I si no es vol comprar res? No pot ser. Qui desapropiatarà avantatges tan substancials? A partir d'aquí, fem servir la visa o el moneder. Participem del festival de les aglomeracions. La llibertat, amb tot, també ha de contemplar la possibilitat de no comprar res.

«No hi ha educació possible de la llibertat sense despertar la connexió amb el món interior»

Una persona que no sigui lliure queda mutilada en el seu ésser més profund. Sense llibertat no hi ha moral ni responsabilitat. Decidir implica assumir les conseqüències dels mateixos actes. Per això hi ha por de la llibertat. Quanta gent prefereix convertir-se en marioneta, moguda des de fora per fils invisibles! La llibertat té els seus límits. No és omnipotent. Brolla del cor de cada home i de cada dona, però sovint pateix interferències profundes. Pau va definir amb claredat la seva grandesa: «Crist ens ha alliberat perquè siguem lliures» (Ga 5,1). Hem de lluitar contra tota esclavitud personal o social.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Educar els cors

Una escola que només es dediqués a formar joves amb un cap ben equipat crec que seria un veritable fracàs per al futur d'aquells nois. Educar els cors és una tasca que prepara una generació de demà arrelada en els valors humans.

Aquesta va ser la lliçó que vaig rebre l'altre dia a Cintra, una escola de barri que amb la seva educació personalitzada ajuda els infants i els joves a sortir de les seves dificultats i mancances. Un fet analitzat pels educadors va canviar el cor d'aquells nois que s'havien deixat portar per l'ambient per fer una

«Educar els cors és una tasca que prepara una generació de demà arrelada en els valors humans»

d'aquelles accions que poden acabar molt malament. Havien tirat pedres a un indigent que dormia al carrer. El succés va ser comentat pels educadors que no es van limitar a donar-los una bona reprimenda per aquella acció despietada, sinó que van provocar unes reflexions i un diàleg que vull reproduir en part. Val la pena:

«Què en penseu, d'aquell home?»

«Que potser havia begut massa», «que no tenia lloc on dormir», «que no sabem què li passava», «que era molt pobre», «que era una persona...»

El diàleg va continuar, a partir d'aquesta resposta assenyada d'un dels nois, fins que van arribar a una sèrie de conclusions que giraven al voltant de la dignitat de la persona que ells havien ferit i degradat.

«I, aleshores, què podeu fer per reparar aquesta errada?»

«Demandar-li perdó.»

Un d'aquells nois que havien molestat l'indigent va aixecar la mà i va dir: «Jo aquest matí, com que ja estava penedit del que havíem fet, li he portat un entrepà, però l'he deixat al seu costat abans no es despertés perquè em feia por, i he fugit corrents.»

La idea d'aquell noi va tenir un ressò increïble. Tots van començar a organitzar-se en parelles per anar-li a portar alguna cosa: un entrepà, una beguda sense alcohol, una flassada... Van decidir que cadascú posaria un euro per comprar-li alguna cosa que necessités. Els educadors i els voluntaris ens hi vam afegir.

I un altre detall. Un d'aquests nois va dir que ell no podia aportar res perquè a casa no li donarien els diners. I un altre va aixecar la mà i va dir: «Jo poso dos euros, un per mi i l'altre per ell.»

Heus aquí com un fet que en alguna ocasió ha comportat conseqüències desastroses —tots podem recordar la indigent cremada en un caixer automàtic—, va acabar en una veritable lliçó educativa i no només en un diàleg preciós, sinó en una sèrie d'accions bones que van amorosir el cor d'aquells marrecs que, sense pensar gaire en el que feien, podien començar una cadena de fets que els marqués de per vida. Ara, d'aquell fet, n'havien extret una lliçó i havien gaudit de la felicitat que és fe el bé.

Sud-àfrica comença una nova etapa sense Nelson Mandela, l'home que va posar fi a l'apartheid i va dur la democràcia i la reconciliació al país. Amb motiu de la seva mort, personalitats d'arreu del món han expressat el seu condol; també el papa Francesc, que ha dit que Mandela va ser «un exemple de compromís per la dignitat humana».

Tradició i qualitat al servei de l'hostaleria des de 1880

Venda
T 93 318 14 95
F 93 412 44 55
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer
T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08020 Barcelona

CASA GAY S.A.
www.casagay.com

Esqueles a Catalunya Cristiana
Tel. 934 092 810

Des del monestir

L'home de Déu, Benet

En un llibre recent: *L'Església davant la crisi. De Benet XVI al papa Francesc*, que estem llegint al refetor, Francesc Torralba analitza el llegat de Benet XVI i els reptes del nou pontificat. Aporta claus de comprensió valuoses, que m'han fet pensar i han posat nom a molts sentiments i pensaments que em ronden.

La inflació papal que estem vivint, i que recorda una mica el fenomen Wojtyła, tot i que el contingut és ben diferent, fa eloqüent el silenci humil i discret del Papa emèrit que acompanya l'Església amb la seva pregària amatent. Ell que alguna vegada havia manifestat desacord envers l'expressió «Déu-mare» viu ara i exerceix una mena de maternitat delicada i prodigiosa sobre el poble de Déu.

La intimitat de la tardor i de l'Advent em porten a recordar Benet XVI amb afecte. Tinc ben present el dia de la seva elecció. Em va colpir el nom triat: Benet. Tot i haver estat l'home

de confiança de Joan Pau II, el nou Papa veia i faria les coses de manera diferent. Benet vol dir sobretot tres coses: humilitat i discreció, capacitat de dialogar amb la cultura, i estimació per la litúrgia. La gràcia del nom, en el papa Benet, fructificaria aviat en obres concretes. El recordem presidint la litúrgia, com un humil servidor, sense exercir cap mena de domini sobre el ritu —ho feia notar encertadament en una revista especialitzada un liturgista de casa nostra. El recordem pel seu mestratge, per les seves homilies, adreçades al do més preciós que Déu ens ha fet, que és la capacitat de raonar, d'emparaular la realitat, allò que ens fa ser a imatge i semblança d'Ell. El llenguatge del Papa emèrit era clar i alhora bell, lluminós, a l'estil de sant Benet, que «va escriure una Regla per als monjos molt clara de llenguatge i bella per la seva discreció» —ho diu el seu biògraf, sant Gregori. Jo el recordo sobretot per la humilitat amb què

feia de Papa, sense buscar cap protagonisme, sense gestos aparatosos, sovint només amb un somriure, amb una mirada. És així com es va acomiadar, amb la mirada i el somriure, en la seva darrera i emotiva litúrgia del dimecres de cendra d'enguany.

Aquest home de Déu, Benet, que ha estat el Papa emèrit, va donar el seu últim ensenyament amb el document de la seva renúncia, un text cabdal per a l'eclesiologia, que caldrà reprendre i estudiar. Era el fruit madur d'una saviesa profunda viscuda humilment i discretament. Una renúncia que ha obert moltes portes i que ha fet possible aquesta mena de miracle que vivim ara, i que duu el nom d'un altre enamorat foll de Jesucrist, Francesc, que ha fet que fins i tot els detractors papals més acèrrims esclatin en lloances.

Al capdavant, Benet i Francesc, els sants i els papes, són complementaris!

Lluís Solà
Monjo de Poblet

La sal de la terra

Consciència i transformació social

Darrerament s'ha celebrat a Barcelona el Congrés del Tercer Sector. He tingut la sort de participar en un col·loqui que duia com a títol la següent pregunta: *Com fer créixer el compromís en la ciutadania?* Moderat per Eulàlia Vintó, el col·loqui va ser realment interessant i participatiu.

En la pregunta hi ha un supòsit latent: la ciutadania no es compromet prou, o bé, dit d'una altra manera, hi ha un notable gruix de ciutadans que no es vinculen, que no s'impliquen en les organitzacions per mirar de millorar el món i transformar la nostra societat. La gran qüestió és com fer possible la transició del ciutadà espectador al ciutadà actiu, del ciutadà consumidor

de notícies al ciutadà conscient del seu potencial per canviar el curs de la realitat. Abunda la moral de derrota, el sentiment de deserció, la impressió que no hi ha res a fer o bé que el sistema no pot canviar.

Aquesta moral lamina qualsevol actitud de canvi. Per poder trencar aquesta actitud que condueix a la paràlisi és essencial la presa de consciència. Ser conscient és desvetllar-se, adonar-se del que està passant, veure-hi amb claredat i no defugir de les visions tràgiques de la societat. Ser conscient de les necessitats de l'entorn és bàsic per canviar-lo, però també de les possibilitats i els talents que tenim com a ciutadans per transformar qualitativament la realitat.

El valor del compromís està de baixa. Massa sovint s'entén el compromís com una privació de llibertat, com una manera de lligar-se i perdre autonomia, però el compromís és tot just el contrari; és l'encarnació de la pròpia llibertat, la manera de fer realitat els propis somnis. Sense compromís no hi ha llibertat, però per comprometre's cal superar alguns esculls: la por de fracassar, el puritanisme que espera causes perfectes per comprometre's i, finalment, l'individualisme que condueix a anar per lliure i a perdre la força del talent organitzat i compartit. La trobada del Tercer Sector, molt massiva, per cert, mostra que, a casa nostra, aquest àmbit és viu i molt fecund.

Francesc Torralba
Professor de Blanquerna-Universitat
Ramon Llull
Consultor del Pontifici Consell
de Cultura

Mirada al món

35 anys de la Cantata dels Drets Humans

La Cantata dels Drets Humans és una composició d'una magnífica bellesa que totes les persones haurien de conèixer i que convido a escoltar buscant-la a l'enllaç que col·loco al final d'aquesta nota. Dura 40 minuts i és apassionant. Cal recordar que va ser estrenada ara fa 35 anys a la cloenda del Simposi de Drets Humans realitzat a Santiago de Xile, en plena dictadura. És una dramàtica obra mestra composta per Alejandro Guarelló i escrita pel P. Esteban Gumucio Vives, encarregada a ells pel cardenal Raúl Silva Henríquez, el qual amb una gran visió va organitzar el Simposi de Drets Humans per fer una aportació als valors de la vida i de la pau en un context de tremenda violació al res-

pecte als altres. La Cantata pren el text de Caïn i Abel per fixar l'atenció del mal que ens fem entre nosaltres els homes i les dones. Les paraules de Don Raúl a la cloenda d'aquest simposi són també una declaració inoblidable. Traduïm: «Avui, en aquesta església catedral hem encès un llum d'esperança enmig d'un món que cerca claredats. Continuarem caminant a la claror d'aquesta llum per tal que les nostres accions i inspiracions, projectes i desitjos, renovin l'esperança entre els oprimits d'arreu del món. Cada vint-i-cinc de novembre encendrem la flama d'aquests ciris per unir-nos de nou, com avui, a

renovar el nostre compromís de lluitar perquè tot ésser humà tingui dret a ser persona.» És així que cada 25 de novembre cal encendre un ciri, escoltar la Cantata i recordar que no sols pel fet d'existir som persones. Per ser persones hem de treballar cada dia en la construcció de la nostra pròpia perfecció. Aquest any, per memorar els 35 anys de la seva creació, l'obra s'ha reproduït completa a l'interior de la catedral de Santiago amb una nombrosa assistència. Fer presents fets que ens fan més solidaris i germans, recordar-los i celebrar-los és una manera de créixer en una major consciència. La Cantata: <https://www.youtube.com/watch?v=QqIVwqLbfnM>

Elisabet Juanola Sòria
Periodista. Institut de la Pau
Armando de Ramón. Murtra
Santa Maria dels Àngels (Xile)

El futur de la sardana

No puc entendre que el nostre poble o una part de la nostra gent no estimi una dansa com la sardana. Diuen que si és una dansa avorrida, que si només la balla la gent gran... Com volen que la gent la balli o les noves generacions s'hi habituïn si gairebé no es veu mai una sardana per Televisió de Catalunya? El que és important de la sardana no és només si t'agrada la seva música o no, sinó l'esperit de germanor de «la dansa més maca que es fa i es desfà», tal com deia el poeta.

Demano als mitjans de comunicació que fomentin aquesta dansa tan noble i que no la deixin morir! Cal que tinguem més amor propi per les nostres coses! Dono les gràcies a les persones que, quan guanya el Futbol Club Barcelona, ho manifesten mitjançant una sardana i així es veu arreu del món.

Larga vida a la nostra dansa!
Larga vida a la sardana!

MIQUEL MENTRUIT RIPOLL
Barcelona

QÜESTIÓ:

L'efectivitat dels mètodes naturals

El papa Francesc parla clar i... italià, així que m'ha sorprès molt el títol *Més enllà del preservatiu* —i el contingut— de Lluís Serra Llansana (pàg. 11 del 17 de novembre).

La pregunta 7c del qüestionari per preparar el Sínode dels Bisbes sobre la Família és molt precisa: «Quins mètodes naturals es promouen per part de les Esglésies particulars per ajudar els cònjuges a posar en pràctica la doctrina de la *Humanae vitae*?» Els bisbats i arquebisbats de Catalunya se sentiran incòmodes per respondre a aquesta pregunta.

Sembla que l'autor no tingui la més mínima idea de l'efectivitat dels

Esperit creatiu i positiu

Sóc un lector assidu de *Catalunya Cristiana* i voldria felicitar-vos per l'esperit creatiu i positiu que doneu als articles que publiquen a la revista. Actualment un gran nombre de mitjans de comunicació escrits i orals solen donar molta importància als temes negatius: accidents, assassinats, violacions, disputes de polítics... que no pas als positius. La crisi de valors que patim supera la crisi econòmica per on passa el món avui dia.

Tenir una revista com C.C. que, sense oblidar aquesta crisi, intenta informar-nos sobre altres aspectes positius, no noticiables, és molt important per a la higiene mental de la gent del nostre temps. D'altra banda, els qui creiem en un Déu provident hem de col·laborar amb Ell en els aspectes positius d'aquest món.

Gmà. JOSÉ PANIEGO RIVERO
Barcelona

mètodes naturals actuals tant per evitar l'embaràs com per afavorir-lo en cas d'hipofertilitat. Li aniria bé informar-se'n. Així entendria que entre dues menstruacions hi ha com a màxim una setmana de fertilitat combinada home-dona, és a dir, que tots els altres dies són infecunds.

Ningú no neix ensenyat per saber reconèixer quan comença i quan acaba aquella setmana en un cicle determinat. Saber-ho allibera les dones i les parelles tant agnòstiques com musulmanes, hindús o... catòliques! però redueix el negoci-consum de preservatius, entre altres anticonceptius.

FRANÇOISE SOLER
Barcelona

RESPOSTA:

Reflexió a la llum de l'Evangelí

El qüestionari de les 38 preguntes per preparar el Sínode extraordinari sobre *Els desafiaments pastorals sobre la família en el context de l'evangelització* vol provocar la reflexió a la llum de l'Evangelí. Tant la seva carta com el meu article s'em-

marquen en aquest espai eclesial de recerca.

En la seva carta formula consideracions sobre els mètodes naturals que vostè ha desenvolupat amplament en les seves publicacions i que són força interessants, però que no afecten el contingut i la intenció de l'article. No voldria que la reflexió que apunta a la consciència, a la prioritat de les relacions i a l'esperit de discerniment quedés segregada, tal com dic al meu escrit, per temes de segon ordre.

L'exemple que hi poso es refereix al preservatiu, que el Dr. Navarro-Valls, en un conflicte mediàtic, va respondre: «Miri, aquest artefacte m'interessa poc». I va afegir: «En canvi, podem parlar en profunditat sobre antropologia humana i antropologia de la sexualitat humana» (*La Vanguardia*, 21-01-2005). A més, sobre aquests temes només formule preguntes. No dono cap resposta perquè això ho faran les persones que participin en els nombrosos grups que responguin el qüestionari. En aquest context, les seves aportacions poden enriquir el diàleg.

LLUÍS SERRA LLANSANA
Barcelona

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Sínode sobre la família

Aquests dies es comenta molt el Sínode sobre la família que ha convocat el papa Francesc. La meua pregunta és sobre un qüestionari que circula per aquí amb la finalitat de fer una mena de referèndum als catòlics per canviar algunes coses, concretament la negativa d'accedir als sagraments per part dels fidels divorciats que després han contret matrimoni civil. Ho he llegit en diversos diaris i suposo que hi ha alguna cosa certa. Agrairia un aclariment.

Efectivament als anys 2014 i 2015 tindrà lloc l'assemblea extraordinària del Sínode dels Bisbes per tractar el tema de la família. Concretament, com s'ha explicat molt bé, es tractarà de la pastoral familiar, és a dir, de l'acompanyament adient per part dels pastors de l'Església de la realitat concreta de les famílies en les diverses circumstàncies i vicissituds que travessa el nostre moment històric. Em sembla oportú recordar-ho perquè això, per si mateix, ja aclareix moltes perspectives. No serà un Sínode de temàtica doctrinal, sinó pastoral. L'Església, que beu en les aigües de la Revelació, té una doctrina molt rica sobre la família. Es tracta d'ajudar per tal que sigui coneguda i viscuda en la més gran plenitud. No em sembla aliena la decisió del Papa sobre la temàtica del Sínode amb l'elecció que també va fer en el seu moment l'ONU en triar l'any 2004 Any Internacional de la Família. En la concepció de la família i la seva concreció en les nostres societats, cultures i legislacions hi ha molt en joc. Joan Pau II no dubtava a afirmar que «el futur de l'Església i del món passa per la família» i ens deia també que «la pastoral familiar és la quinta essència de tota pastoral».

És cert que hi ha mitjans de comunicació que han creat falses expectatives amb una informació inadequada. Tan cert, que el mateix secretari general del Sínode ha parlat explícitament del tema que em consulta. Concretament, preguntat per si el qüestionari enviat als bisbes constituïa una mena de referèndum als fidels, ha dit: «No, no ho és i cal insistir-hi. No és un sondeig, tal com es concep avui dia, i ni de bon tros un referèndum. És la voluntat de conèixer directament quina és l'experiència de les persones, no tan sols individual sinó també de grup, per aplegar dades estadístiques, reflexions, elaboracions. Així, els bisbes del Sínode sabran quin és el pols de la situació sense haver de recórrer a llibres o estudis sociològics...» Sobre el darrer aspecte consultat, m'hi referiré la propera setmana.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).
A Ràdio Estel, de dilluns a divendres,
a les 23.00, podeu escoltar la versió
radiofònica d'El Consultori

Amb bon humor...

50 anys del pessebre vivent de Sant Vicenç de Montalt

Joan Rabat i Fajardo

Són moltes les representacions de pessebres vivents que s'han fet al llarg de la història arreu del món, però, sens dubte, una de les més recordades és la del *Nativitate Christi*, basada en un fragment de l'obra *Vita Christi*, de l'escriptora valenciana sor Isabel de Villena (1430-1490). La primera representació que es va fer de l'esmentada obra va tenir lloc a Sant Vicenç de Montalt el 14 de desembre del 1963, ara fa 50 anys. És per això que, des de la parròquia municipal, hem volgut tenir un record per a tots aquells que la van fer possible i la van convertir en un dels esdeveniments més emblemàtics i entranyables de la nostra vila.

La iniciativa va començar a prendre forma gràcies a l'impuls que li van donar des del Patronat pro urbanisme, cultura i turisme de Sant Vicenç de Montalt, integrat pel doctor Josep Cornudella i Capdevila, Antoni Buch i Esteban, cronista municipal, així com també altres personalitats de la vila, assessorats per Esteve Albert i Corp, principal impulsor dels festivals que tenien lloc al municipi.

Des d'un principi, Esteve Albert va suggerir la possibilitat de representar un espectacle nadalenc que es convertís en una tradició del poble i que, a la vegada, el donés a conèixer. El mateix Esteve Albert va ser qui va seleccionar i adaptar el fragment *Nativitate Christi* de l'obra *Vita Christi* de sor Isabel de Villena. Naixia, a partir d'aquell moment, un projecte que no trigaria a convertir-se en un dels esdeveniments amb més èxit i admirats de Sant Vicenç de Montalt.

Bo i així, el principal element que va transformar el nou projecte en una obra plena de tendresa i il·lusió va ser la gent del poble de Sant Vicenç de Montalt, que des del primer moment es va implicar de ple en la representació de *Nativitate Christi*, en una demostració de col·laboració entre tots els participants. Fou exemplar, tant per part dels membres de la Junta de Govern Local, com de la restant gent del poble. En ple mes de novembre, sense tenir en compte el fred que arribava al moll dels ossos i deixant de banda per una estona les tasques que cadascú feia a les seves respectives vides quotidianes, homes i dones, joves i infants, s'afanyaven a ajudar en tot allò que poguessin perquè la futura representació de l'obra es duqués a terme amb el millor resultat possible. Tant li feien l'edat dels qui hi col·laboraven, els oficis o l'estatus social de cadascú. Res no

Una de les fotos publicades a «La Vanguardia» (25-12-1964).

Portada del «Diario de Barcelona» (21-12-1969), amb el pessebre vivent de Sant Vicenç de Montalt.

fou un impediment perquè, en una mostra d'amistat i d'afecte mutu entranyable, la gent del poble aportés la seva col·laboració, cadascú amb el que podia. Mentre el senyor Joan Torras posava a punt la il·luminació, el senyor Antoni Llaceres enllestia la part tècnica i acústica; altres vilatans cosien vestits o feien el que fes falta per tenir a punt tots els preparatius de la representació. La mainada, mestrestant, jugava a la pista del darrere de l'església esperant el moment d'assajar els papers que els corresponien.

Finalment, el 14 de desembre del 1963 va tenir lloc la primera representació del *Nativitate Christi* de Sant Vicenç de Montalt a l'església del municipi, amb música del mestre Narcís Bonet, la col·laboració de l'orfeó parroquial El Delme i l'assessorament dels germans Josep i Lluís Mont i Grau. La direcció va anar a càrrec d'Esteve Albert, que va ser també qui es va encarregar d'adaptar el guió. Amb l'esforç de tots els vilatans, es va procurar que la major part dels elements presents a l'obra, com ara el vestuari i l'escenografia, i sobretot la coreografia, que anava a càrrec de la ballarina i coreògrafa Enriqueta Alum, fossin el més fidel possible als retaules dels pessebres medievals i, per tant, a l'obra de sor Isabel de Villena.

L'èxit no es va fer esperar. Se'n van fer diverses representacions, a més d'una gira per diversos llocs de Catalunya i Andorra. Era impressionant i emotiu presenciar una funció on, des dels més grans fins als més menuts, tothom interpretava el seu paper amb entusiasme i il·lusió. Les representacions es van succeir durant una colla d'anys, des del 1963 fins a principis dels anys setanta. Una prova de l'èxit de la representació és que, quan els participants anaven a algun lloc a fer una actuació i indicaven d'on procedien, només havien d'ubicar el poble perquè la gent identifiqués el poble com a «Sant Vicenç del *Nativitate*».

Passats els anys, s'han anat realitzant diverses exposicions i actes per recordar les representacions del *Nativitate Christi* a Sant Vicenç de Montalt, i demostrar que aquell projecte que naixia el 1963 va ser molt més que una representació i una tradició: fou una mostra de col·laboració i de compenetració ciutadana que avui dia encara recorden amb afecte tots aquells que, d'una manera o una

altra, van participar en la realització, on cadascú aportava el seu granet de sorra. Aquest Nadal es podrà veure una petita exposició fotogràfica a l'interior de l'església de Sant Vicenç. Donem les gràcies al nostre rector, Mn. Vicenç Mira, per la seva desinteressada col·laboració.

Testament espiritual del cardenal Vidal i Barraquer

Francesc A. Picas

Transcriu un fragment del testament del cardenal Vidal i Barraquer, datat al Vaticà el 2 de març del 1939. Diu el següent: «Demano a tots, especialment als meus estimats diocesans, que m'encomanin a Déu i que em perdonin si els he donat algun mal exemple o involuntàriament els he fet sofrir. Els recomano que obeeixin sempre els seus superiors

amb la mateixa docilitat que m'han obeït a mi.

»Exhorto els meus benestimats sacerdots que es mantinguin allunyats de tota política de partit per tal que puguin encaminar millor les ànimes cap al cel; que preguin i se sacrificuin per elles, sense cercar ni el propi interès ni les comoditats personals; que tinguin una gran caritat envers els seus germans

en el sacerdoti, que es defensin i s'ajudin mútuament, i que mai no s'acusin o es desprestigiïn els uns als altres, majorment davant dels laics. Els recomano que estimin la diòcesi, el seminari i el poble que tenen confiat, i que preguin assíduament al Senyor per tots els seus feligesos.»

El cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer va morir el 13 de setembre del 1943 a Friburg (Suïssa).

Paraula i vida

Sostenir els projectes de Càritas

Lluís Martínez Sistach

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

S'apropa Nadal. Com cada any, Càritas crida a la porta de les persones solidàries per demanar que en aquestes festes no oblidem les persones que, a causa sobretot de la crisi econòmica, passen moments de greus dificultats. La campanya nadalenca d'enguany d'aquesta obra de l'Església fa una crida a l'esperança i al compromís. El lema escollit diu: «A Càritas treballem per donar suport a les persones que més ho necessiten. El teu compromís és la seva esperança.» L'esperança que necessita la persona que s'adreça a Càritas cercant el suport i el compromís de les persones que ofereixen la seva col·laboració. El proper diumenge es farà una col·lecta en totes les esglésies destinada a aquesta campanya de Nadal. Càritas diocesana i les Càritas parroquials i arxiprestals estan treballant molt per fer efectiva la solidaritat de l'Església i dels cristians. També hi ha moltes altres iniciatives de solidaritat que duen a terme altres institucions religioses i civils de la nostra ciutat i arxidiòcesi. A tots ens interpel·la la situació de crisi econòmica i el gran nombre d'aturats. Tots estem cridats a

esforçar-nos per aplicar el tercer objectiu del nostre Pla Pastoral, que ha quedat formulat així: «La solidaritat, expressió de la fe cristiana.» El papa Francesc, des del mateix inici del seu pontificat, ens ha dit que vol «una Església pobra i per als pobres». Recordem aquelles paraules de Benet XVI en la seva visita a l'Obra del Nen Déu de Barcelona, el 7 de novembre de 2010: «En aquests moments, en els quals moltes llars passen serioses dificultats econòmiques, els deixebles de Crist hem de multiplicar els gestos concrets de solidaritat afectiva i constant, manifestant així que la caritat és el distintiu de la nostra condició cristiana.» Aquesta prioritat es concreta, a nivell diocesà, en iniciatives com el Servei de Mediació en l'Habitatge, a fi d'evitar els desnonaments de famílies; o el projecte *Paidós*, de prevenció de la pobresa infantil. A més, he demanat un esforç addicional per als propers quatre anys per acompanyar i millorar la situació dels aturats de llarga durada amb càrregues familiars. Els joves són prioritaris; el seu índex d'atur és tan alarmant que l'any 2011 vaig enco-

manar l'execució del programa «Joves a l'atur», per millorar-ne la formació i facilitar-ne l'accés al món laboral. He demanat en va, repetidament, un pacte social de partits polítics, sindicats, patronals i altres institucions per reduir l'atur, i en especial l'atur juvenil. Aquesta proposta, que no em sembla que sigui utòpica, no ha obtingut cap resposta. Però això no vol dir que puguem creuar-nos de braços i no fer res. Val més encendre un llumí que no lamentar les tenebres. Són un signe d'esperança les nombroses iniciatives solidàries que estan actuant en la nostra societat. Em plau també manifestar el meu agraïment pel creixent suport que, per part de persones particulars, empreses i altres institucions, està rebent la nostra Càritas, com s'ha fet palès en una trobada recent en un teatre de la nostra ciutat. Déu faci que es puguin confirmar els pronòstics esperançadors que es fan per al proper any en l'aspecte social i laboral, especialment pel que fa a la creació d'ocupació. Mentrestant, fem que aquest Nadal sigui realment un Nadal solidari, és a dir, veritablement cristià.

Als quatre vents

Una Església solidària

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Primat

L'Església, fundada per Jesucrist, té un origen i una fi sobrenatural, però això no la distreu d'atendre les necessitats socials bàsiques de les persones. A imitació del seu Fundador, es preocupa dels pobres, dels malalts, dels que pateixen per qualsevol motiu, i això no com un complement de la seva activitat pròpia, sinó com a objectiu principal de la caritat. En el context de la pobresa que assota àmplies zones del món, i dels que pateixen també entre nosaltres, com a conseqüència de la crisi, l'Església desenvolupa la seva acció solidària a través de les diverses institucions o organitzacions que promou i acull. Fa unes setmanes vaig participar, com tinc per costum, en el «berenar de la fam» que organitza Mans Unides a Tarragona. Cada any s'esforça per recaptar donacions que van destinades a projectes concrets del Tercer Món. Són mitjans econòmics que mai no es perden pel camí. L'última campanya té com a destinació una zona de Cisjordània, propera a Betlem, molt necessitada.

Amb anterioritat, Càritas havia presentat la memòria de la seva activitat a la nostra arxidiòcesi l'any 2012. En aquest any van ser 16.000 les persones ateses en les seves necessitats d'alimentació, roba, higiene, habitatge i treball principalment. No sols se les atén, sinó que se les ajuda en molts casos a organitzar-se i a administrar de la millor manera possible la seva llar. Gràcies als seus menjadors, com Cafè i Caliu, a Tarragona, o els de Reus i Montblanc, per citar-ne alguns, Càritas atén diàriament centenars de persones en les seves necessitats alimentàries bàsiques, oferint, a més, un espai on poden relacionar-se i beneficiar-se d'un tractament personal. Aquest any hem tingut el goig d'inaugurar les noves dependències de Càritas diocesana de Tarragona al carrer Armanyà, i d'enfortir la col·laboració de la Càritas interparroquial de Tarragona amb la Fundació Bonanit cedint l'ús de dues plantes de la Casa de Sant Auguri per part de la Fundació de l'Arquebisbat Obra Pia Montserrat, perquè li atorgui un ús social. Gràcies a això, han

entrat en servei quinze llits diaris més per a les persones «sense sostre», augmentant el nombre dels atesos el curs passat, que va ser de 357. Aquestes pinzellades de la tasca social de l'Església són només un botó de mostra de les moltes iniciatives que es realitzen i que passen desapercebudes, com ajudes parroquials a tantes famílies per necessitats molt variades: des de pagar un deute de lloguer per a no ser desnonades fins l'auxili necessari per evitar que se'ls talli la llum, passant per la compra de llibres de text per als fills o la possibilitat d'anar de colònies a l'estiu. Gràcies, per altra banda, a la col·laboració amb el Banc d'Aliments, i a les aportacions en espècie dels fidels de les parròquies, són moltes les famílies que es beneficien de la solidaritat dels que donen a vegades del poc que tenen per a ajudar-ne d'altres encara més necessitats. Aquesta solidaritat de l'Església és expressió de la caritat evangèlica, que no distingeix entre persones, perquè en totes veu el rostre del Crist necessari.

La Bona Notícia també a internet
www.catalunyacristiana.cat

I ARA ENTRA A LA NOVA PÀGINA WEB DE CATALUNYA CRISTIANA I CONSULTA LA NOSTRA HEMEROTECA. HI TROBARÀS TRENTA ANYS DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

Necessitat d'un pacte

EL IV CONGRES DEL TERCER SECTOR SOCIAL ES VA CELEBRAR AMB EL LEMA «AVANÇAR EN IGUALTAT I DRETS SOCIALS»

Carme Munté

Del 27 al 29 de novembre es va celebrar a Barcelona el IV Congrés del Tercer Sector Social amb el lema «Avançar en igualtat i drets socials». Hi van participar 2.000 persones. Durant tres dies, van debatre i reflexionar sobre els canvis que cal impulsar, dins i fora del Tercer Sector Social, per seguir construint una Catalunya social en el nou escenari actual.

Un escenari marcat per l'increment de les desigualtats. Segons dades facilitades pel Tercer Sector Social, els més rics guanyen avui sis vegades més que els més pobres (l'any 2005 la diferència era de 4,5 vegades); a Catalunya hi ha 620.000 aturats, el 36% dels quals no tenen cap tipus d'ingrés, i la pobresa severa ja afecta un 8% de la població de Catalunya.

Al final del congrés es van adreçar unes demandes a les institucions i al conjunt de la societat catalana: recuperar la inversió en polítiques socials, garantir els drets socials bàsics, enfortir el teixit d'entitats socials del país i esdevenir ciutadans més actius i compromesos. «Avançar en igualtat i drets socials és possible si construïm plegats un nou pacte social per defensar l'Estat del benestar», va concloure el manifest.

Precisament la necessitat de construir un pacte social va ser el tema de debat dimecres 4 de desembre a l'espai *El primer cafè* de Ràdio Estel. En un debat moderat per Ignasi Miranda, van participar-hi Jordi Roglà, director de Càritas diocesana de Barcelona; Ferran Busquets, director d'Arrels Fundació, i Quim Sabater, president de l'Observatori del Tercer Sector i expert en polítiques socials.

Tots tres van valorar la necessitat d'un pacte social per eradicar la pobresa ex-

trema. Un pacte que no s'ha de limitar a les bones intencions, sinó que ha d'anar acompanyat per una línia d'actuació i del pressupost corresponent. Un pacte que no ha de néixer tant de la necessitat com de la convicció que cal construir una societat basada en l'equitat i en la distribució justa dels recursos.

«El problema és la falta d'actuació de totes les forces polítiques, econòmiques i socials», va afirmar Jordi Roglà. Des de Càritas fa anys que s'insisteix en la necessitat d'un pacte. «Primer va ser un pacte sobre l'ocupació, després sobre l'habitatge, ara sobre l'ocupabilitat... però és que, com que no actuem, al final el pacte haurà de ser sobre l'atenció urgent en matèria de salut mental.»

Una vegada més, Roglà va insistir que

JORDI ROGLÀ:

«Com que no actuem, al final el pacte haurà de ser sobre l'atenció urgent en matèria de salut mental»

FERRAN BUSQUETS:

«La maquinària que està generant casos de pobresa severa és més gran que la capacitat que tenim les entitats de solucionar-ho»

durant el temps de bonança econòmica es va perdre una oportunitat d'or per reduir les taxes de pobresa a casa nostra. «És en aquell moment quan va començar el problema; nosaltres ho alertàvem, però ens titllaven d'alarmistes, pessimistes i derrotistes, perquè *España iba bien...*», va recordar Roglà.

Una vegada més, el 18 de desembre, en roda de premsa, el director de Càritas diocesana de Barcelona tornarà a insistir en aquests punts essencials del seu missatge. Serà amb motiu de la presentació de la campanya de Nadal, que enguany se celebra amb el lema «A Càritas treballlem per donar suport a les persones que més ho necessiten. El teu compromís és la seva esperança». Amb aquest motiu, el diumenge 22 de desembre es farà una col·lecta especial arreu de les esglésies.

Per a Jordi Roglà, la tasca assistencial és ineludible, especialment per als cristians i les cristianes, «però no podem suplir cada cop més l'Estat del benestar». En aquest sentit, va recordar que «la beneficència és humiliant, no es pot crear dependència, sinó que cal treballar per recuperar l'autoestima i la dignitat de totes les persones».

«Ningú dormint al carrer»

Arrels Fundació també posa en marxa aquest Nadal la campanya «Ningú dormint al carrer». De fet, aquest és l'objectiu amb què aquesta entitat va néixer l'any 1987 per atendre les persones sense llar a la ciutat de Barcelona.

Arrels proporciona allotjament, alimentació i atenció social i sanitària a homes i dones que malviuen als carrers de Barcelona, i el que és gairebé més important, «estan amb ells» acompanyant-los en el llarg camí fins a recuperar l'autonomia.

«Quan intentem donar eines a les

www.VINICOLADENULLES.com

ADERNATS

VINS & CAVA

social

QUALITAT I DRETS SOCIALS»

persones perquè recuperin la seva autonomia, ens trobem barreres molt difícils de superar», va dir Ferran Busquets, director d'Arrels Fundació, als micròfons de Ràdio Estel. «Hi ha temes recurrents que no se solucionen mai, com la problemàtica de l'habitatge o la urgència de la renda mínima; tinc la sensació que cada any estem al mateix punt», va reconèixer. «La maquinària que està generant casos de pobresa severa és més gran que la capacitat que tenim les entitats per solucionar-ho.»

Per això va dir que el pacte social és necessari, i també viable: «En el cas concret de les persones sense llar, tenim experiències concretes en què es veu que l'única manera de solucionar aquesta problemàtica és quan hi ha un pacte social entre entitats i administracions públiques.»

«Com a societat», va afegir Ferran Busquets, «hem de decidir si volem o no que, per exemple, aquesta nit hi hagi 900 persones dormint al carrer, o si estem d'acord amb el fet que a Catalunya tinguem 100.000 habitatges buits...».

«Cal recuperar l'essència del Tercer Sector Social»

Quim Sabater va aprofitar els micròfons de Ràdio Estel per fer una crida al Tercer Sector Social a ser més eficient i, fins i tot, a sumar esforços i crear sinergies entre entitats més petites. A més,

Fins a 2.000 persones van participar en el IV Congrés del Tercer Sector Social.

va dir, no únicament s'han de limitar a la prestació de serveis, sinó que cal un compromís de tota la base i una mobilització de l'entorn. «Cal recuperar l'essència del Tercer Sector Social», va reblar el president de l'Observatori del Tercer Sector.

Més que parlar de pacte social, va dir Quim Sabater, cal situar-se en la finalitat d'aquest pacte: l'eradicació de la pobresa. I va citar la conferència inaugural del IV Congrés del Tercer Sector Social, pronunciada pel filòsof Josep Ramoneda, en el sentit que podria passar que al final sigui el mateix sistema el qui lluiti contra la pobresa però no tant per convicció com per necessitat; és a dir, que arribi un moment que l'augment continuat de la pobresa vagi en contra del mateix sistema i, aleshores, hi vulgui posar fre. «Això seria el fracàs de tots els qui estem en aquesta lluita», va dir Quim Sabater. Cal, doncs, que els temes

de redistribució i d'equitat estiguin inclosos a l'agenda política de forma general i extensa. D'una banda, va parlar de mesures paliatives davant la problemàtica de l'habitatge, de l'ocupabilitat i de les necessitats bàsiques. «No ens podem permetre en un país com el nostre que hi hagi gent sense un plat calent a taula», va dir. De l'altra, Quim Sabater va parlar de la necessitat d'anar a l'arrel

del problema i que no és altra que una millor distribució de la riquesa.

«Malauradament, sempre tindrem pobres, però si més no tothom ha de poder tenir una renda que garanteixi les seves necessitats bàsiques», va dir. I va reiterar la necessitat d'una societat més equitativa i la denúncia profètica que, en aquest sentit, poden fer les entitats, institucions i col·lectius d'Església.

CONVOCATÒRIA D'AJUTS PER A L'ANY 2014

El Patronat de la Fundació Privada Casa de Misericòrdia de Barcelona ha acordat la convocatòria d'ajuts per a l'exercici de 2014 la qual es regirà per les següents:

BASES

- 1) Els peticionaris hauran de ser persones jurídiques sense finalitat de lucre residenciadades fonamentalment a Barcelona.
- 2) Els ajuts sol·licitats ho seran per ser destinats a programes o projectes encaminats, fonamentalment, a nens i nenes menors de 16 anys.
- 3) L'objecte dels programes o projectes haurà de ser d'assistència social, en general, o bé educativa, sanitària o de formació professional, en particular.
- 4) Els receptors dels ajuts hauran de presentar una memòria descriptiva i justificativa de l'aplicació de l'ajut en un termini màxim de 3 mesos a comptar des de la seva percepció, llevat que per les característiques del projecte calgui fixar un altre termini.
- 5) Les sol·licituds caldrà que es presentin per correu postal o lliurades a les oficines de la Fundació (c/Elisabets, núm. 8-10, 08001 Barcelona) fins al dia 26 de gener de 2014. L'imprès es podrà descarregar des de la web (www.fcmb.org) o serà facilitat a les nostres oficines.
- 6) El Patronat de la Fundació resoldrà i comunicarà a les entitats interessades els ajuts atorgats.

Fundació Privada CASA DE MISERICÒRDIA DE BARCELONA
www.fcmb.org

Per a nens i nenes a partir de 5 anys

La Bíblia de tots

Un referent de la cultura universal indispensable, per als nens!

Redactada amb l'assessorament de pedagogs especialitzats i d'experts bibliistes

Amb il·lustracions de Pilarín Bayés!

www.estrellapolar.cat EstrellaPolarEditorial @llibresjoves Estrella Polar claret Pilarín

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL 1)

TEMPS D'ADVENT

(SALTERI: SETMANA 3)

DESEMBRE

15. DIUMENGE

Diumenge III d'Advent, Morat.

Lectures: Isaïes 35,1-6a.10 / Salm 145 / Jaume 5,7-10 / Mateu 11,2-11. Terrassa: Aniversari ordenació bisbe Josep Àngel Saiz.

SANTORAL: beat Bonaventura de Pistoia, prev.; Cristina, mr.; Sílvia, vg.; Urber, prev.; Valerià, b.

16. DILLUNS

Fèria, Morat. Lectures: Nombres 24,2-7.15-17a / Salm 24 / Mateu 21,23-27. Tarragona, Urgell, Barcelona, Girona, Sant Feliu de Llobregat, Terrassa i Vic: **Sant Josep Manyet Vives (MO), Blanc.**

SANTORAL: Adelaida de Borgonya; Albina, vg. i mr.; Ananies, Azaries i Misael; beata Maria dels Àngels, rel.

17. DIMARTS

Fèria, Morat. Lectures: Gènesi 49,2.8-10 / Salm 71 / Mateu 1,1-17

SANTORAL: Esturmí, ab.; Franc de Sena; Joan de Mata, prev. i confund.

18. DIMECRES

Fèria, Morat. Lectures: Jeremies 23,5-8 / Salm 71 / Mateu 1,18-24

SANTORAL: Mare de Déu de l'Esperança. Adjutori, mr.; Gracià, b.

19. DIJOUS

Fèria, Morat. Lectures: Jutges 13,2-7.24-25a / Salm 70 / Lluc 1,5-25

SANTORAL: Anastasi I, p. i mr.; Eva; Fausta, mr.; Nemesi, mr.; Urbà V, p.

20. DIVENDRES

Fèria, Morat. Lectures: Isaïes 7,10-14 / Salm 23 / Lluc 1,26-38

SANTORAL: Benjamí; Domènec de Silos, ab., Llorenç Company, prev.; Macari, prev. i mr.

21. DISSABTE

Fèria, Morat. Lectures: Càntic 2,8-14 / Salm 32 / Lluc 1,39-45

SANTORAL: Glicerí, prev. i mr.; Miquel, prof.; Pere Canisi, prev. i doctor; Severí, b. i mr.; Temístocles, mr.

Lectures bíbliques

Diumenge III d'Advent

Lectura primera

Is 35,1-6a.10

Déu mateix us ve a salvar

Lectura del llibre d'Isaïes:

La terra eixuta i el desert estan de festa, d'alegria l'estepa floreix. La seva florida s'esbadella com l'iris, s'engalana i crida de goig. Li han estat donades la glòria del Líban, les gales del Carmel i de Saron. Són ells els qui veuran la glòria del Senyor, la majestat del nostre Déu. Enrobustiu les mans que es deixen caure, afermeu els genolls que no s'aguanten. Digueu als cors alarmats: Sigueu valents, no tingueu por! Aquí teniu el vostre Déu que ve per fer justícia; la paga de Déu és aquí, és ell mateix qui us ve a salvar. Llavors es desclouran els ulls dels cecs i les orelles dels sords s'obriran; llavors el coix saltarà com un cervol i la llengua del mut cridarà de goig.

Tornaran els qui el Senyor ha rescatat, entraran a Sió cridant de goig i una alegria eterna coronarà els seus caps. Hi haurà festes i alegria, i fugiran les penes i els gemecs.

Salm responsorial

145

El Senyor fa justícia als oprimits,
dóna pa als qui tenen fam.
El Senyor deslliura els presos.

R. Senyor, veniu a salvar-nos.

El Senyor dóna la vista als cecs,
el Senyor redreça els vençuts.
El Senyor estima els justos;
el Senyor guarda els forasters. **R.**

El Senyor manté les viudes i els orfes,

i capgira els camins dels injustos.

El Senyor regna per sempre,
és el teu Déu, Sió, per tots els segles. **R.**

Lectura segona

Jm 5,7-10

*Mantingueu fermes els vostres cors,
que la vinguda del Senyor és a prop*

Lectura de la carta de sant Jaume:

Tingueu paciència, germans, fins que vingui el Senyor. Mireu com el pagès espera els fruits preciosos de la terra, prenent paciència fins que les pluges primerenques i tardanes l'hauran assaonada. Igualment vosaltres tingueu paciència, refermeu els vostres cors, que la vinguda del Senyor és a prop. Germans, no us queixeu els uns dels altres, perquè no hàgiu de ser jutjats; penseu que el jutge ja és a les portes. Voleu, germans, un exemple de paciència en els mals tractes? Preneu el que us donen els profetes que van parlar en nom del Senyor.

Al·leluia

Is 61,1

*L'Esperit del Senyor reposa sobre meu,
m'ha enviat a portar la Bona Nova als desvalguts*

Evangeli

Mt 11,2-11

Sou vós el qui ha de venir o n'hem d'esperar un altre?

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu:

En aquell temps, Joan, que era a la presó, va sentir dir el que feia Crist, i va enviar els seus deixebles per preguntar-li: «Sou vós el qui ha de venir o n'hem

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

El més petit de la comunitat és més gran que Joan

«Quan Jesús acabà de donar instruccions als Dotze deixebles, partí d'allí per ensenyar i predicar per les seves ciutats» (Mt 11,1). En ocasió d'aquesta predicació massiva de Jesús, Joan Baptista, reclòs aleshores a la presó, en sentir-ne a parlar i veure que no es corresponia amb el que ell n'esperava, li envià una missiva per mans dels seus deixebles preguntant-li: «Ets tu el qui ha d'actuar o n'esperem un altre?» En comptes de «el qui ha de venir» del text corrent, el còdex Beza conserva una lliçó singular: conscient que era el Messies, esperava que la seva reclusió hauria estat el desencadenant d'una manifestació pública de Jesús davant Israel que l'alliberés a ell i a tot el poble jueu de l'esclavatge dels romans i del seu titella, Herodes. Jesús, actualitzant una sèrie d'oracles disseminats en el llibre d'Isaïes, respon amb un reguitzell de fets que alliberen de tota mena de ceguesa (cecs) o sordesa al missatge (sords), de discriminació per motius religiosos (leprosos), d'inamovilitat (coixos), d'aniquilació de la persona (mort), i centra l'anunci de la bona notícia en els pobres. Mostra a Joan que les seves obres inauguren l'era messiànica sense cap mena de violència ni de càstig i l'adverteix indirectament: «¡fel·lí el qui no s'escandalitzi de mi!» Mentre s'allunyaven els missatgers, es posà a parlar de Joan a les multituds: «Què heu sortit a contemplar en el desert? Una canya sacsejada pel vent?», quelcom fràgil i voluble? «Què heu sortit a veure, un home vestit amb elegància...? ¿Què heu sortit a veure? Un profeta? Sí, us dic, i més que un profeta.» Jesús els recorda que la missió que Joan acaba d'acomplir era la d'un àngel/missatger que havia d'anar davant d'ell per preparar-li el camí: «Us asseguro: No n'ha sorgit cap entre els nascuts de les dones que sigui més gran que Joan, el Baptista, si bé el més petit en el Regne és més gran que ell.» El procés d'hominització ha culminat en Jesús.

Glòria Monés

d'esperar un altre?» Jesús els va respondre: «Aneu a anunciar a Joan el que veieu i el que heu sentit dir: els cecs hi veuen, els invàlids caminen, els leprosos queden purs, els sords hi senten, els morts ressusciten, els desvalguts senten l'anunci de la bona nova, i fel·lí aquell que no quedarà decebut de mi.» Mentre ells se n'anaven, Jesús es posà a parlar a la gent de Joan: «Què heu sortit a veure al desert? Una canya sacsejada pel vent? Doncs, què hi heu sortit a veure? Un home vestit delicadament? Els qui porten vestits delicats viuen als palaus dels reis. Doncs, què hi heu sortit a veure? Un profeta? Sí, ho puc ben dir, i més que profeta: és aquell de qui diu l'Escriptura: "Jo envio davant teu el meu missatger, perquè et prepari el camí." Us ho dic amb tota veritat: Entre tots els qui les mares han portat al món no n'hi ha hagut cap de més gran que Joan Baptista; tanmateix el més petit al Regne del cel és més gran que ell.»

«Alegreu-vos en el Senyor...!»

Pere Tena

Bisbe auxiliar emèrit
de Barcelona
peretenagarriga@gmail.com

Amb «l'alegria de l'Evangelí»

L'exhortació de l'apòstol Pau als Filipencs, tan clàssica del tercer diumenge d'Advent —*Gaudete in Domino*, «Alegreu-vos en el Senyor»— pren aquest any una ressonància molt propera en l'exhortació del papa Francesc, publicada fa unes setmanes com a conclusió del Sínode sobre la Nova Evangelització, de l'any 2012. El títol, *L'alegria de l'Evangelí*, pres de les primeres paraules del text, ja revela el que serà la brillant introducció del document: una insistent invitació i reflexió pastoral sobre l'alegria de l'encontre amb Jesucrist. Benet XVI, en la presentació de l'Any de la Fe, ja havia dit que es tractava de retrobar l'alegria de la fe, que consisteix en l'adhesió i comunió amb una persona: Jesucrist. Pau VI, citat pel papa Francesc en el text, havia publicat també una exhortació sobre l'alegria cristiana, titulada precisament *Gaudete in Domino* (1975). El text del papa Francesc és vibrant i directe, amb referències al document del CELAM en l'Assemblea d' Aparecida (2007), del qual ell mateix, cardenal aleshores de Buenos Aires, fou un dels principals redactors. Totes aquestes referències ens ajuden a comprendre fins a quin punt el text pontifici recull la tradició i expressa alhora la característica del papa Francesc, com no podia ser d'altra manera.

En arribar al tercer diumenge d'Advent, segura-

ment que el millor comentari que podem llegir sobre l'exhortació de sant Pau és l'exhortació del papa Francesc. «L'alegria de l'Evangelí omple el cor i la vida entera dels qui es troben amb Jesús.» Així comença el text, i aquesta és l'explicació de l'«alegreu-vos en el Senyor». La referència que fa el papa Francesc al document d'Aparecida és també una bona interpretació de l'apòstol; «Que tothom us conegui com a gent de bon tracte.» Diu el text: «La vida creix quan es dona, i es debilita en l'aïllament i la comoditat. De fet, els qui més disfruten de la vida són els qui deixen la seguretat de la platja i s'apassionen en la missió de comunicar la vida als altres.»

Amb la celebració litúrgica

Una de les frases més repetides de la constitució *Sacrosanctum concilium*, del Concili Vaticà II és aquella que afirma de la litúrgia el ser «*culmen et fons*», culminació i font de tota la vida cristiana. En altres documents conciliars s'explica això en referència a l'evangelització. La raó d'això és òbvia: a la Litúrgia és Crist el protagonista principal, és acció seva, i l'Església està associada per ell a la mateixa acció. En altres paraules: la presència de Crist i la seva acció fa de la Litúrgia la principal realitat de l'Església. (Vegeu Constitució de Litúrgia, n. 7.)

Els Pares de l'Església i els autors antics han dit

això de maneres entusiastes. «Et trobo en els teus sacraments, Senyor!», diu sant Ambrós. I sant Efreem: «T'abraço en els sacraments, Senyor.» Sant Lleó, en el cèlebre sermó de Nadal que escoltem cada any, fa constar que de l'alegria de la presència de Jesús ningú no pot quedar-ne absent.

Si el trobament amb Jesús és font de l'alegria cristiana, i això és el que cal promoure i comunicar, aleshores la conseqüència és clara: portar els homes a la participació en els sacraments, i a la vida litúrgica en general, és introduir-los en l'alegria de la fe. Pau VI, en la seva carta *Gaudete in Domino*, havia fet notar que la missa dominical és una de les principals fonts de l'alegria cristiana, perquè és el trobament amb el Senyor, que provoca en nosaltres, en la fe, la mateixa alegria que va provocar als apòstols la presència del Resuscitat. Els mateixos textos litúrgics abunden en referències a l'alegria, d'una manera especial en el temps d'Advent i Nadal. «Concediu-nos d'arribar amb alegria a les festes de Nadal», diem en la col·lecta del tercer diumenge d'Advent. «Ens heu donat l'alegria de celebrar la festa del naixement del Redemptor» (postcomunió de la Missa de la nit de Nadal), etc.

Escollar l'Evangelí, participar del Cos i de la Sang de Crist, omplir-se del do de l'Esperit, no ens tanca en nosaltres mateixos, sinó que ens impulsa a fer «com Ell»: donar la nostra vida pels germans.

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Santa Virgínia Centurione

- ✓ Nascuda a Gènova, nord d'Itàlia, el 1587
- ✓ Viuda dedicada a la cura de malalts, pobres i orfes
- ✓ Fundadora de les Germanes de la Mare de Déu del Refugi
- ✓ Va morir a Gènova el 1651
- ✓ Canonitzada el 2003 per Joan Pau II

Filla del dux de Gènova, el cap de la República, santa Virgínia Centurione va rebre una educació privilegiada i una bona formació espiritual. Tanmateix, per la seva posició social, la jove va haver d'acceptar quan només tenia 15 anys un casament concertat, en contra de la seva vocació religiosa. El matrimoni no va ser feliç, perquè el marit va resultar ser un addicte a l'alcohol i al joc. A causa de l'addicció la salut del marit va anar empitjorant i amb només vint anys santa Virgínia Centurione va enviudar. Llavors es va dedicar plenament a tenir cura de les dues filles, a la pregària i a la caritat.

Quan les filles es van fer grans la santa genovesa va sentir la crida a estar al costat dels necessitats. Llavors va decidir fer de casa seva un refugi per a orfes i malalts. A poc a poc aquesta iniciativa de tasca assistencial va créixer, es van obrir més cases i finalment la institució va donar lloc a dues congregacions religioses: les Germanes de la Mare de Déu del Refugi i les Filles de la Mare de Déu del Mont Calvari. A part, santa Virgínia Centurione, com a dona de pau, va actuar com a mediadora entre famílies nobles enfrontades i va ajudar a la reconciliació entre l'Església i la República de Gènova.

Barcelona

La teologia de Cristianisme i Justícia

El sacerdot Javier Vitoria aplega en un llibre les reflexions teològiques d'aquest grup dedicat a la justícia social

Joan Piñol
Barcelona

«Aquest és el manual oficial de la teologia que ha inspirat Cristianisme i Justícia en aquests 32 anys d'activitat.» Aquest és el veredict del professor Antoni Comín sobre el llibre *Una teologia agenollada i indignada*. L'autor és el sacerdot bilbaí Javier Vitoria, que col·labora amb el grup d'inspiració jesuítica Cristianisme i Justícia. A ell li van encarregar que elaborés un llibre de teologia agrupant tot el pensament que el grup ha anat desgranant al llarg d'aquests anys, des que es va fundar el 1981. Dos anys després del trentè aniversari, veu la llum aquest llibre. Per celebrar-ho, el grup va organitzar un acte de presentació a la seu de l'entitat, al costat de l'església dels jesuïtes de Casp. Hi van participar el professor Antoni Comín, el teòleg jesuïta José Ignacio González Faus i el mateix autor.

Cristianisme i Justícia s'ha dedicat fonamentalment a reflexionar sobre la pobresa, la violència i la injustícia. És un grup de denúncia, reflexió i acció dins l'espiritualitat ignasiana. Així doncs, pot sorprendre que per celebrar el seu aniversari hagin decidit publicar un llibre de teologia. La resposta la donava durant la presentació el professor Comín: «En aquest llibre hi trobem les veritats de fe però la seva lectura ens ajuda a creure-les de nou i creure-les millor.» L'esforç és sobretot pedagògic perquè aquestes veritats de fe s'adaptin als referents culturals actuals. Igualment, Vitoria va posar èmfasi en el fet que acció i pensament van units. És a dir, que la teologia no està divorciada amb l'acció per la justícia. «Cal pensar bé per fer el bé», va resumir.

D'altra banda, l'exdiputat socialista va recalcar que la lectura era atractiva, atraient i molt amena. «Javier Vitoria té la solidesa i el rigor dels teòlegs alemanys però també aconsegueix impactar directament a la consciència i al cor del lector», va explicar Comín.

Una obra coral

Fer que la teologia de Cristianisme i Justícia fos atractiva i tingués una redacció sistematitzada va ser la principal tasca de l'autor. Com ell mateix va explicar, l'objectiu era fer un sol llibre de teologia aplegant els diferents pedaços escrits al llarg de 30 anys. «Aquí hi ha citats 142 quaderns que hem anat publicant i també es fa referència a les publicacions majors del grup», va dir Vitoria. Evidentment, l'autor hi ha afegit elements de collita pròpia i ha deixat una marca patent en el llibre. Tanmateix, Vitoria va insistir que es tracta d'una «obra coral». Com deia González Faus, «ha reunit el millor de les coses antigues que hem fet

Agustí Codinach

però també del que hem dit els últims anys». Aquest és un punt cabdal del llibre perquè també va néixer de la voluntat de revitalitzar i prestigiar el passat teològic de l'entitat. «Volem posar de manifest l'enorme riquesa de la tradició cristiana», va dir González Faus.

Quin és el contingut concret d'aquesta teologia? Es pot resumir amb una frase del professor Comín: «La fe no té sentit sense el compromís per la justícia i els pobres.» Aquesta centralitat de la justícia que fa explícit el propi nom del grup és el principal fonament de la seva teologia. «La injustícia està en el centre de la fe perquè es relaciona amb la caritat però també qüestiona la fe i l'esperança cristianes», va afirmar l'autor. Aquest punt va ser especialment destacat pels dos teòlegs presents. González Faus va recordar la pregunta fonamental que es fan els homes: per què existeix el mal? Javier Vitoria va reblar el clau: «Quan hi ha una injustícia, on és Déu?» En un pla més pràctic, el professor Comín va recordar també que la lluita per la justícia social només es pot llegir des de la fe. «És un combat ple d'èxits i fracassos que només podem pair des de la fe», va dir.

Javier Vitoria va citar també un document molt especial sobre la relació entre la fe i la justícia: la Congregació General 32 de la Companyia de Jesús. Tot i ser sacerdot diocesà, l'autor està estretament vinculat als jesuïtes. L'ha marcat néixer al País Basc, sempre a l'ombra de Loiola, però també la seva experiència a Cristianisme i Justícia. En aquell important escrit, els jesuïtes

«Lluitar contra les injustícies té a veure amb la caritat però també qüestiona la fe i l'esperança cristianes»

«Les persones que han lluitat per la justícia al món han escrit amb la seva sang el cinquè Evangelí»

afirmaven que la lluita per la justícia es troba a les entranyes de la fe cristiana. «Des d'aquell document han estat assassinats 92 jesuïtes que defensaven els més pobres», va recordar Vitoria.

Una teologia pràctica

La presentació va tenir lloc el dimecres 27 de novembre, l'endemà que es fes pública l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium* del papa Francesc. En aquest sentit, l'acte va estar farcit de referències al Pontífex fent palesa la vinculació del grup amb les preocupacions generals de l'Església catòlica.

«Hi ha coses d'aquest Papa que van en la línia del que representa Cristianisme i Justícia», va afirmar Comín.

En aquesta línia, l'autor va explicar que «sempre he trobat gent alegre i feliç entre els qui lluiten pels més pobres». Així doncs, també es va destacar que calen persones concretes que posin en pràctica aquesta teologia. «Els teòlegs ens devem a les vides de persones que han lluitat contra la injustícia i que fan present Déu en aquest món», va explicar Vitoria. Va concloure amb una metàfora: «Aquestes persones han escrit amb la seva sang el cinquè evangelí.» La vocació dels cristians és, en paraules d'un dels capítols del llibre, «convertir-se en les mans llargues de Déu».

L'acte de presentació va tenir una doble vessant. D'una banda, explicar i concretar en què es fonamentava la teologia que ha inspirat Cristianisme i Justícia. De l'altra, hi havia una voluntat manifesta de revalorar la teologia i els teòlegs com a cristians fonamentals dins la comunitat de fe. Fugir de la concepció del teòleg com aquella persona tancada en un academicisme intel·lectual. Vitoria ho va explicar de la següent manera. «Els teòlegs som professors que treballem perquè un altre ha estat crucificat.» En aquest pensament és on la teologia entronca amb l'acció pastoral, missionera, per la justícia i pels més pobres. El resum d'aquest pensament el trobem en el títol mateix del llibre. L'autor va explicar el perquè: «És una teologia agenollada davant els pobres que són els vicaris de Crist a la terra, les víctimes de la injustícia.»

Tortosa

«Descobrirem les esplendors del Maestrat»

Mn. Josep M. Tomás, president de la Fundació Llum de les Imatges

Víctor-Manuel Cardona

La Fundació valenciana Llum de les Imatges torna a exposar a la diòcesi de Tortosa. Benicarló, Vinaròs i Catí i la petita parròquia limítrofa de Culla, del bisbat de Sagoró-Castelló, són les parròquies que acolliran l'exposició *Pulchra magistri*. Entrevistem Mn. Josep M. Tomás, delegat diocesà de Patrimoni de Tortosa, que és president de la Fundació, perquè ens parli d'aquesta Fundació i de la propera exposició a la nostra diòcesi.

Com s'explica que un sacerdot català sigui el president d'aquesta Fundació de la Comunitat Valenciana?

És accidental. L'any 1999, a iniciativa de la Generalitat Valenciana, es va crear aquesta Fundació que es gestiona mitjançant un Patronat format per representants de la Conselleria de Cultura, pels tres presidents de les diputacions, per alguns alcaldes, representants econòmics i artístics i els delegats diocesans de Patrimoni de les tres diòcesis valencianes i el de Tortosa perquè part del nostre bisbat pertany a la Comunitat Valenciana. El president era un bisbe auxiliar de València que fou nomenat bisbe de Palència. Aleshores, diuen els Estats que serà president el membre

de més edat del Patronat, i ho era un servidor, per això en sóc el president.

Quins són els objectius de la Fundació?

La recuperació, la intervenció i la difusió del patrimoni sacre historico-artístic valencià, tant de béns immobles com catedrals, esglésies, oratoris, ermites, com béns mobles com poden ser retaules, pintures, escultures, orfèbreria, teixits, documents, etc.; així com programar exposicions al llarg del territori per tal que es pugui conèixer el patrimoni valencià.

Fins ara quines activitats s'han fet i quin ha estat el seu cost?

57 edificis i entorns patrimonials i 2.906 obres restaurades de 123 poblacions. S'han invertit prop de 99 milions d'euros en aquests treballs de recuperació en els quals han participat 954 restauradors, 185 arquitectes i enginyers, 43 arqueòlegs i més de 66 historiadors. A part de catàlegs, propaganda i material didàctic. Ha merescut premis de la Unió Europea pels treballs de recuperació de Patrimoni.

Si parla d'un material didàctic vol dir que aquestes exposicions tenen una dimensió també pastoral...

I tant, es vol posar en pràctica el que els papes Joan Pau II i Benet XVI deien parlant de l'art al servei de l'evangelització, de la catequesi. Els tallers didàctics de cada exposició tenen aquesta missió i són utilitzats sobretot pels estudiants, petits i grans. Es calcula que 400.000 usuaris hi han participat. Els visitants s'apropen als 4 milions.

Digui'ns ara alguna cosa de la propera exposició.

Serà la desena, amb el títol *Pulchra magistri* (Esplendors del Maestrat). Se n'han beneficiat els temples parroquials, i la restauració de les peces que s'exposaran que pertanyen a 21 parròquies del Maestrat, també amb 3 peces de la nostra catedral i una

de la catedral de Barcelona, a part d'altres peces del territori valencià. El comissari eclesiàstic és el nostre arxiver diocesà, Mn. Josep Alanyà. Es va inaugurar la primera setmana de desembre. Descobrirem que certament

al Maestrat hi ha moltes resplendors, arrels cristianes dels nostres pobles. La Delegació diocesana prepara la deguda propaganda. Volem superar els 510.975 visitants de l'anterior exposició.

16a campanya

Reis per a tot hom

ES BUSQUEN
VOLUNTARIS

RECOLLIDA DE
JOGUINES NOVES
PER A INFANTS I JOVES,
I OBSEQUIS PER A GENT GRAN

Magatzem central de recollida per a Empreses, Escoles i Entitats
trucar al 670726086 (Maria).

Punts de recollida per a particulars
de l'1 de des. al 22 de des. 2013

*Centre Cristià dels Universitaris:
c/ Villarroel, 81, baixos
Dilluns, dimarts i dijous de 17-20h.

*Museu Diocesà de Barcelona:
Avda. Catedral 4,
De dimarts a dissabte de 10-14 i de 17-20h.
Diumenge de 11h a 14h.

*Ràdio Estel:
Comtes de Bell-lloc, 67-69
De dilluns a divendres de 8h a 20h.

APORTACIONS:
c/c: 0081-1605-11-0001002206
Caixa Penedès

Organitzat per:

Amb la col·laboració de:

La teua col·laboració és molt important!
☑ Recollir caixes de cartró
☑ Separar comandes
☑ Fer difusió
☑ Transport del material

Per a més informació
93.323.33.68
o 670.72.60.86
campanyareiscu@gmail.com
www.universitaties.cat

«Es vol posar en pràctica el que els papes Joan Pau II i Benet XVI deien parlant de l'art al servei de l'evangelització»

Tarragona

La parròquia de Sant Joan fa un homenatge literari a Salvador Espriu

Es va llegir una selecció del poemari dedicat a la Setmana Santa

Joan Boronat
Tarragona

Un centenar llarg de persones es va donar cita el dia 20 de novembre al vespre a l'església de Sant Joan Baptista de Tarragona, en un acte literari organitzat per la parròquia. L'objectiu: retre homenatge, en format poètic, a l'insigne escriptor i poeta català Salvador Espriu en l'any que se celebra el centenari del seu naixement.

I la millor manera de lligar l'efemèride i l'obra d'Espriu no podia ser altra que la de gaudir dels seus versos i vincular-los amb el poemari que ell va dedicar a la Setmana Santa de Tarragona. Una *suite* de nou poemes que va compondre arran de l'encàrrec que li va fer l'any 1962 Lluís Bonet, president de la Germandat de Sant Magí Màrtir, amb seu a Barcelona, per a l'opuscle de la Confraria. D'aquests nou poemes l'escriptor va passar a escriure'n quaranta, que van ser publicats el 1971.

De tota aquesta vasta producció poètica, en l'acte celebrat, la parròquia de Sant Joan Baptista de Tarragona es va seleccionar una dotzena, al llindar del temps d'Advent, iniciativa impulsada pel seu rector, Mn. Jordi Figueras, que comptà amb l'assistència del vicari general de l'arquebisbat, Mn. Joaquim Fortuny; del conseller de Relacions Ciutadanes i Universitats de l'Ajuntament de Tarragona; Francisco Zapater, i del

president de la Confraria de Nostre Pare Jesús de la Passió, amb seu a dita parròquia, Francesc Ferrer.

El filòleg Jesús Figueras va exercir de comentarista del poemari *Setmana Santa*, puix que, com ell mateix afirmà, «malgrat que l'obra poètica d'Espriu procura un llenguatge planer, darrere amaga paraules complicades que cal interpretar». Ho explicita el mateix poeta a través de tres frases ben diàfanes: «La meva

«Malgrat que l'obra poètica d'Espriu procura un llenguatge planer, usa paraules complicades que cal interpretar»

poesia és difícil, però clara; no t'he de donar accés al meu secret; la meua obra és una reflexió sobre la mort.» I de fet, Jesús Figueras en el moment de fer la introducció del personatge subratllà que la mort és present, a flor de pell, en la vida d'Espriu, marcada «per la malaltia, la mort de germans o el dol permanent de la guerra civil, que el converteix en un personatge apocalíptic».

Tres rapsodes, Anna Gispert, Carme Mas i Isabel Bítria, van ser les encarregades de recitar el poemari, amb constants referències a la passió, mort i resurrecció de Jesucrist, a la mística jueva i a la simbologia cristiana, impactat per les vivències d'Espriu a la processó de la Setmana Santa de Sevilla, l'any 1929, i presenciar un Dijous Sant a Verges la Dansa de la Mort. «Un Espriu que va buscant la veritat, des de l'agnosticisme», manifestà Figueras, el qual fent seves les paraules del crític Francesc Cornadó, en referència a Salvador Espriu, digué que l'escriptor «no ha trobat la mà benefactora de Déu en cap de les activitats humanes en la recerca de la veritat i la justícia, la qual cosa li produeix un desconsol total».

El recitat dels poemes va tenir l'actuació intercalada del Grup de Tarotes del Nostre Pare Jesús de la Passió de Tarragona, mentre que la cloenda la va posar el Cor Mos Cantars, amb la interpretació musicada d'un parell de poemes de Salvador Espriu.

Excepcional exposició de 60 peces d'art sagrat al Museu de Valls

J.B. / Valls

Fins al dia 5 de gener el Museu de Valls acull una extraordinària exposició que sota el títol *Sacrum. Art Sagrat* mostra fins a seixanta peces d'art religiós, moltes d'elles de gran valor artístic, provinents, en la seva major part, d'emplaçaments i col·leccions de la comarca de l'Alt Camp.

«Difícilment es podrà contemplar en una altra ocasió una mostra d'aquestes característiques», explicava Jordi París, director del Museu de Valls, a l'hora de comentar l'interès artístic i històric de l'exposició que ha estat impulsada des del mateix museu, amb la col·laboració de la parròquia de Sant Joan i col·leccionistes. El pretext ha estat la celebració del seminari que sobre art religiós va tenir lloc a Valls, el 23 de novembre, a la seu de l'Institut d'Estudis Vallencs, amb quatre ponències, taula rodona i col·loquis.

L'exposició *Sacrum* està estructurada en tres àmbits: la iconografia del Crist, la de la Mare de Déu i el dedicat als objectes litúrgics. Als dos primers espais es fa evident l'evolució en la manera de representar les dues figures centrals de la fe cristiana, al llarg dels segles. En aquest sentit hi ha imatges de l'època romànica, de la gòtica, del Renaixement, del Barroc i fins a l'actualitat. En el cas del Crist destaca l'excepcionalitat d'una talla d'1,70 m en fusta policromada, datada de

Joan Boronat

finals segle XII; l'escultura de la crucifixió al Calvari, amb Maria i Sant Joan, o l'escultura contemporània i figurativa feta de varetes d'acer inoxidable, que fa 1,40 m d'alçada per 3,10 m d'amplada.

De la iconografia mariana, seguint la mateixa evolució, es pot veure la versió més entronitzada del romànic i la tendència més propera del Renaixement. Ben curiosa resulta l'obra actual de l'artista italià Matteo Ferroni, que dona una visió de la relació Mare de Déu i l'Infant, i que convida l'espectador a la contemplació, durant 23 minuts, a través d'un aparent immòbil moviment.

El tercer àmbit mostra l'important conjunt d'argenteria que es conserva a la parròquia de Sant Joan Baptista. Cal destacar el reliquiari de santa Úrsula, la Vera Creu gòtica, la custòdia de plata daurada, calzes i copons, les espectaculars sagues barroques de 1764 o la creu processional, entre d'altres objectes litúrgics. Tal com subratllava Jordi París, «aquesta és una ocasió única de poder apreciar de ben a prop i al detall el treball d'argenteria i la bellesa de les peces».

D'ençà que es va obrir al públic, el 22 de novembre, *Sacrum* està sent força visitada, i segons el director del museu són diverses les escoles que programaran una visita a l'exposició, interessades no tan sols per l'expressió del fet religiós, sinó també pel seu notable valor cultural. De fet, la mostra constitueix un atractiu més per al públic en general, que coincideix amb el cicle nadalenc a Valls. Es ve a sumar a espectacles com ara les representacions dels Pastorets, del Pessebre Vivent, el que s'instal·la a la capella del Roser, i a les múltiples activitats que s'organitzen de caire popular i tradicional.

Lleida

Curs sobre xarxes socials i evangelització a l'IREL

J.P. / Lleida

L'Institut Superior de Ciències Religioses (IREL), les delegacions de Missions, Catequesi, Formació del Clergat i Comunicació del bisbat de Lleida han organitzat un curs sobre Xarxes Socials i Evangelització que es desenvoluparà tots els dimecres del 5 de gener al 15 de febrer, en sessió de 19 a 21 hores. El curs té com a objectius comprendre les característiques principals de la comunicació digital, donar a conèixer què són les xarxes socials, iniciar-se en el seu funcionament i descobrir la seva aplicació en l'evangelització i la pastoral.

Els principals destinataris són preveres, catequistes, alumnes de l'IREL-ISCR, agents de pastoral i fidels de les parròquies. El preu de la matrícula és de 90 euros i cal formalitzar les inscripcions abans del 20 de desembre. Les classes es desenvoluparan a les aules de l'IREL i del Col·legi Episcopal.

La primera sessió estarà dedicada a introduir-nos en el món comunicatiu i la seva evolució fins a l'era digital i anirà a càrrec del periodista Jordi Pérez. La mestra i pedagoga Montse Claveria s'encarregarà d'introduir els assistents en el Facebook mentre que el programador informàtic i coautor del web del Bisbat de Lleida, Josep Anton Belchi, explicarà el Twitter als assistents. El curs el clourà el delegat diocesà amb una xerrada sobre l'evangelització a través de les xarxes.

Aquest curs tindrà un valor acadèmic de dos crèdits per a tots aquells que ho vulguin convallar.

Jordi Pérez / Lleida

El Col·legi Episcopal ha rebut el premi Integra XXI atorgat per l'Associació Síndrome de Down de Lleida en la seva 8a edició, per la contribució i suport de l'escola en el procés d'inserció sociolaboral dels joves de l'entitat. També el van rebre l'Escola Pia de Balaguer i la Bugaderia Blanquet de Lleida. Des de fa dos anys,

l'exalumna Marta Birbe treballa fent suport a la Consergeria del centre. Així mateix, quatre joves d'aquesta associació, graduats en ESO, cursen el cicle mitjà de Gestió Administrativa.

En la festa i en el lliurament dels quadres pintats pel gran artista lleidatà Víctor Pallarés es va comptar amb la presència de la consellera de Benestar Social, Neus Munté, i del paer en cap de

la ciutat, Àngel Ros, així com del delegat del Govern, Ramon Farré, i els representants territorials d'Ensenyament, Miquel Àngel Cullerés, i de Benestar Social, Josep M. Forné.

Va ser una bona ocasió per reconèixer la gran tasca que desenvolupa Down Lleida a favor de la inclusió i per veure els seus joves com a protagonistes de la vetllada.

UN EXCEL·LENT REGAL PER NADAL I REIS

El nou CD de Xavier Morlans

Vine i veuràs

- ✓ Cants per a trobades de primer anunci cristià
- ✓ Invocacions breus per a pregària en grup
- ✓ Per escoltar a casa i al cotxe

Inclou llibret amb partitures i acords

Dues versions: català i castellà

De venda a llibreries religioses i a través de fundaciounaveu@gmail.com

Vine i veuràs

Cants per a trobades de primer anunci

Xavier Morlans

El gospel blanc de Xavier Morlans

Es presenta a la llibreria Claret el CD i llibret «Vine i veuràs»

Oriol Casals

Musicoterapeuta i comunicador

Unes passes a la neu il·lustren la portada del nou disc de Xavier Morlans, que porta per títol *Vine i veuràs*. La imatge és una invitació a seguir unes petjades cap a un lloc càlid, cap a la trobada amb Crist. Segons l'autor, però, «aquesta trobada ja va prenent forma durant el camí, en la calidesa de la trobada amb l'altre, amb el grup, en definitiva, amb la comunitat».

La nova aventura discogràfica del sacerdot i teòleg Xavier Morlans presenta 16 cants meditatis en forma de «petites invocacions». Són melodies i textos breus que es van repetint. L'objectiu és d'una banda, ajudar a degustar el text, majoritàriament del Nou Testament, i de l'altra, afavorir la memorització de la música i de la lletra. La repetició permet relaxar la ment, alliberar-nos del flux constant de pensaments i per tant ajuda a la concentració interior i a la pregària profunda.

Amb un estil més lleuger i popular que els cants de Taizé, la nova proposta de la Fundació Una Veu s'inicia amb cants més pausats i nus, amb un arranjament més discret, però a mesura que avança el disc van apareixent gèneres diferents, amb més swing, més sincopats, ritmes amb aire de dansa, ritmes de bolero... Esdevé aleshores una música més expansiva que la que l'oient espera trobar en un CD de pregària, sobretot pels arranjaments de Genís Sobrado, a vegades més nets, a vegades més densos, però sempre rics. Uns arranjaments, d'altra banda, que conviden al moviment i a pregar també amb l'expressió del cos. Cal destacar també el bon tractament del

piano i els solos de guitarra de Marcelo Córdoba.

Cants per al primer anunci

Els cants de *Vine i veuràs* conviden a connectar amb l'interior però també a expressar cap enfora, com una mena de gospel blanc, amb un ritme i expressió mesurada. Precisament l'últim cant és on s'allibera i es mostra amb tota la seva energia aquesta música gospel continguda abans.

El nou CD de Xavier Morlans, director de l'Escola Diocesana d'Evangelització de Barcelona, inclou un llibret amb 12 guions de primer anunci, en el qual es suggereix un treball: presentar una es-

«Les cançons de *Vine i veuràs* ens conviden a obrir-nos a la fe com si fos el primer anunci i meravellar-nos de la font de l'Evangelí»

cena de l'Evangelí convidant els oients a identificar-se amb el personatge al qual s'adreça Jesús. Per això els textos estan escrits en primera persona, per connectar i expressar la set de vida i de coneixement que hi ha en el cor humà. La iniciativa s'emmarca dins del que anomenem nova evangelització. Una nova evangelització que ha de passar pel cor, no només pel cap, i que, per tant, també s'ha de viure i expressar amb el cos. Les cançons de Xavier Morlans ens conviden a obrir-nos a la fe com si fos el primer anunci, a meravellar-nos de la font de l'Evangelí, a sentir-la en el cor, expressar-la amb el cos i deixar que sigui el cos i el cor els que il·luminin la ment, i no a l'inrevés.

Es presenta a Madrid «Oraciones de tú a tú» d'Ignasi Miranda

Redacció / Madrid

La seu d'Ajuda a l'Església Necessitada a Madrid va acollir, el dimecres 27 de novembre, la presentació de l'obra *Oraciones de tú a tú*. Són tres llibres amb pregàries senzilles vinculades a la Litúrgia de la Paraula de tots els diumenges i festes religioses de l'any.

Els tres volums corresponen als cicles litúrgics A, B i C. Aquests textos s'han publicat ara també en castellà, en una trilogia que s'havia completat anteriorment en català. Ara que ja estem en el temps de l'Advent del cicle A, és un bon moment per donar a conèixer un treball que Ignasi Miranda ha completat a partir del servei que realitza per a *La Missa* de Televisió Espanyola a Catalunya des de finals de l'any 2005, primer com a coordinador i ara com a director. En l'acte, a més de presentar l'obra, es va projectar un vídeo de 5 minuts amb un dels textos del llibre sobre imatges de la natura i de la vida. La sessió va tenir les intervencions del periodista José Luis Restán, director editorial de la cadena COPE, i de Ja-

vier Menéndez Ros, director d'Ajuda a l'Església Necessitada a Espanya, a més del mateix autor de l'obra, Ignasi Miranda.

José Luis Restán va destacar que *Oraciones de tú a tú* «és un llibre que ens parla de la pregària, que és la respi-

ració del cristià, aquest parlar d'amistat amb aquell que sabem que ens estima, com deia amb gran transparència santa Teresa d'Àvila». Sobre l'acte de resar, el periodista va assegurar que «no és una introspecció ni una projecció dels propis plans de cadascú, sinó sobretot

una relació amb algú present». En la mateixa línia, Restán va recordar que «l'oració no és només per a gent pietosa o perfecta, sinó que és precisament més indicada per a tots els qui viuen en el món la seva vocació, que afronten les seves realitats amb les pròpies limitacions i que s'arrossegueu per terra, cosa que fa necessari elevar els ulls, però no pas al cel sense saber el que es busca, sinó al Senyor present en el món i que se'ns dona a través dels sacraments, des de la pervivència en els sants i en la gran tradició de l'Església».

Per la seva banda, Javier Menéndez es va adreçar a Ignasi Miranda per agrair-li la publicació del llibre, argumentant que, «en aquest tipus de món, ens va molt bé que ens donis facilitats i que ens ensenyis a pregar, amb petits instruments, encara que siguin molt humils». El director d'Ajuda a l'Església Necessitada a Espanya també va destacar la importància de «resar no només individualment, sinó també en comunitat, amb l'espòs o l'esposa o amb els fills».

«La fantasia és el que pot ajudar un nen a ser un adult feliç»

Montserrat Rico Góngora, autora del llibre «Ara us contaré l'arca de Noè»

Miquel Àngel Codina

Noè i el diluvi universal protagonitzen un conte meravellós escrit en vers. L'escriptora Montserrat Rico Góngora ha estat l'artífex d'*Ara us contaré l'arca de Noè*, publicat per Alba Editorial. Autora de novel·les històriques d'èxit com *Bajo un cielo púrpura*, *L'abadia profanada* o *Pasajeros de la niebla*. Rico també té contes publicats com *Un pingüino a la deriva* i *La hormiga Anibal*. El 2008 el Centre de l'Esperança de Badalona li va atorgar el premi Palco en reconeixement a la seva trajectòria professional.

Acaba de publicar el llibre *Ara us contaré l'arca de Noè*, adreçat al públic infantil. La gran novetat és que està escrit en vers. Com se li va acudir la idea?

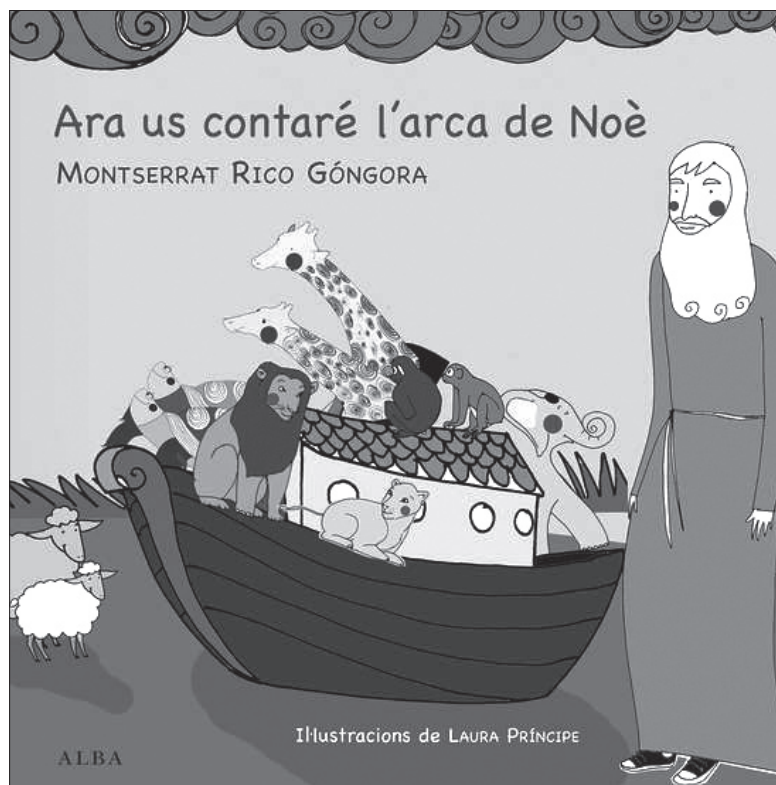
La decisió d'escriure aquest llibre va partir de la idea que s'havia d'estimular els nens en la lectura de poemes, per tot el que pot aportar al desenvolupament de la memòria, perquè la seva lectura és com una musiqueta fàcil de recordar. A més, en aquests temps que corren, i encara que la poesia no cotitzi en borsa, cal afavorir aquesta germana pobra de la literatura que, tot i això, tantes joies ens ha donat i tant ens ha convidat a la reflexió amb tan poques paraules.

Ha estat complexa l'elaboració dels poemes?

No. Tot és tècnica. El conte, que està format per deu capítols—cadascun amb onze estrofes—, està escrit en versos octosíl·labs assonants, tot i que algun és consonant. Causalment és el format de tots els romancers, que van recollir molta de la nostra literatura popular, però també el format en el qual es van consagrar grans obres com el *Romance-ro gitano*, de Federico García Lorca, per posar algun exemple.

Tot i que la seva especialitat és la novel·la històrica, no és el primer cop que escriu per a nens. És més difícil escriure per a nens que per a adults?

La complexitat és la mateixa si estem

Montserrat Rico Góngora (text) i Laura Príncipe (il·lustracions), *Ara us contaré l'arca de Noè*. Alba Editorial, 2013, 48 pàg.

disposats a complir amb el seu codi deontològic de no rebaixar el llenguatge. De fet, *Ara us contaré l'arca de Noè* té un llenguatge riquíssim i culte. La diferència entre la literatura per a adults i la infantil rau fonamentalment en l'extensió i en els temes que s'hi aborden, però sobretot en la fantasia. Penso que la fantasia, la capacitat de somiar, en definitiva, és el que pot ajudar un nen a ser un adult feliç.

Com va començar a escriure contes?

El meu afany per la literatura infantil va començar de forma oral, quan explicava als meus fills alguna aventura per distreure'ls. Després em vaig adonar que adreçar-me al públic infantil m'alliberava de totes les tensions que havia acumulat escrivint novel·la històrica, perquè darrera de la seva redacció sempre hi havia una documentació ingent i unes bastides aparatoses per donar-li versemblança a la trama. De manera que —com que no acostumo a perdre el temps—, entre novel·la i novel·la vaig començar a redactar algun conte. La medicina va ser perfecta! Quan començava a escriure una altra novel·la, partia de zero; havia aconseguit alliberar-me del llast anterior.

Per a l'elaboració d'aquest conte, quines han estat les fonts d'inspiració?

De la Bíblia només he extret allò substancial: la història d'un ancià que té la missió de salvar els animals de la terra del diluvi. Cal afegir que el *Gènesi* hi diu ben poc. I com que els buits històrics o mitològics són els que fan les delícies de tota creadora, vaig pensar que podia ser divertit explicar les peripècies d'algunes parelles d'animals que reben una carta o un telegrama de Noè en el qual els convida a l'arca. Tot i que cap no va ser avisat per mòbil o whatsapp, que consti!

Què li semblen les il·lustracions de la Laura Príncipe? Són un bon complement per al text?

Em semblen precioses, d'una gran qualitat expressiva.

Dones Burkina, guardonada amb el I Premi Ciutat Solidària

Redacció / Barcelona

El Consorci de la Zona Franca de Barcelona i l'emissora Onda Cero Catalunya van atorgar el 29 de novembre passat els primers premis Ciutat Solidària, que reconeixen la tasca social de les ONG i les entitats que treballen en l'àmbit de la solidaritat.

L'entitat guardonada ha estat Dones Burkina, que va rebre un premi en metàl·lic de cinc mil euros, mentre que l'associació Aspace va obtenir l'accésit en reconeixement al treball que, respectivament, desenvolupa a Àfrica i a favor dels nens afectats per la paràlisi cerebral.

L'ONG Dones Burkina ajuda les dones de Burkina Fasso que viuen en precarietat per situacions de viduïtat, abandonament o malalties. Duen a terme diferents projectes de cooperació en el país orientats a la promoció dels drets humans, programes d'escolarització i d'alfabetització, de nutrició infantil, promoció econòmica o finançament de microcrèdits.

De la seva banda, Aspace gestiona una escola d'educació especial, un centre ocupacional i serveis d'atenció ambulatoria, d'inserció social i laboral, d'atenció domiciliària, entre altres.

Més informació: www.mujeburkina.org i www.aspace.org.

Presentat el nou grau en Farmàcia

L'impartiran conjuntament l'IQS i Blanquerna en el curs acadèmic 2014-2015

Miquel Àngel Codina
Barcelona

El curs vinent 2014-2015 l'Institut Químic de Sarrià (IQS) i Blanquerna —dues de les institucions fundadores de la Universitat Ramon Llull— impartiran, una vegada seguit el preceptiu procés de verificació, el grau en Farmàcia, una titulació que fins ara només es pot estudiar en una única universitat catalana. El pla d'estudis consta de 300 crèdits que es distribueixen en cinc cursos acadèmics. El total de places disponibles és de 80. Així mateix, s'oferten quatre mencions o especialitats en Alimentació i Nutrició, Farmàcia Assistencial, Disseny i Producció de fàrmacs, i Gestió i Màrqueting farmacèutic.

Serà la primera vegada que dos centres de la Universitat Ramon Llull imparteixen un grau conjuntament. L'objectiu és sumar l'experiència de l'IQS en l'àmbit de les ciències i de la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna en la formació de professionals que tenen cura de la salut de les persones per oferir una titulació amb una clara orientació humanisticocientífica. «Per això combinem una metodologia basada en el contacte directe amb el món professional, el rigor científic i el compromís d'oferir una formació ètica i integral», va informar la Dra. Rosa Nomen, degana de l'Escola d'Enginyeria de l'IQS i codirectora de la nova titulació, en la presentació oficial del nou grau en Farmàcia.

Teoria i pràctica

Part de les assignatures del pla d'estudis (un 20%) s'impartiran en anglès i un dels aspectes innovadors és que, a més de les pràctiques tutoritzades a les oficines de farmàcia d'hospitals o d'altres institucions, els estudiants faran estades a la indústria farmacèutica. «La carrera suposarà fer més de mil hores de laboratori i simulació i nou mesos de pràctiques obligatòries a oficines de farmàcia, farmàcia hospitalària i indústria farmacèutica o alimentària», va assegurar la Dra. Nomen.

«La titulació combina una metodologia basada en el contacte directe amb el món professional, el rigor científic i una formació ètica i integral»

Per la seva banda, el Dr. Màrius Duran, degà de la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna i codirector del nou grau, va posar en relleu que «la visió assistencial d'aquesta carrera permetrà als llicenciats poder donar consell terapèutic sobre tractaments farmacològics, prevenció i altres temes relacionats amb la salut». I va destacar que «la terapèutica s'aborda des d'una dimensió global, amb coneixements de primers auxilis, biosanitaris, etc.».

Per tal d'elaborar el pla d'estudis els responsables de les dues institucions han mantingut aquest darrer any i mig converses i sessions de treball amb experts de

diferents àmbits del sector de la farmàcia, membres de la indústria farmacèutica, el col·legi professional i representants de la Generalitat de Catalunya.

Un nou perfil

El Dr. Andreu Ibarz, director general de Blanquerna-URL, va apostar per «un perfil nou del farmacèutic, que sigui integrador, interdisciplinari i pluridisciplinari», que cada vegada fa més falta «dins de la societat del coneixement, la transferència i el benestar». Segons Ibarz, els estudis del grau en Farmàcia «són clau en el futur per la seva capacitat d'integrar tres àmbits fonamentals per al progrés i el desenvolupament de la salut en el marc del segle XXI: la ciència, la tecnologia i la cura de la persona».

Així mateix, el Dr. Ibarz va revelar que amb la posada en marxa del nou grau en Farmàcia es posarà fi a «la contradicció» que hi ha en aquests moments a Catalunya sobre aquesta disciplina, atès que «la insuficient oferta universitària actual no pot absorbir anualment més de 100 sol·licituds en primera preferència». I va afegir: «És una resposta coherent, necessària i proporcionada a l'important volum econòmic que suposa el sector farmacèutic i la gran xarxa hospitalària, d'oficines farmacèutiques i laboratoris que tenim.»

Les dues institucions de la URL, amb una llarga tradició pedagògica i de recerca, oferiran un model humanista de formació combinat amb la dimensió pràctica i de coneixement dels entorns reals. «Un estil d'estudis que —en paraules del Dr. Pere Regull, director general d'IQS-URL— ha estat una constant a unir teoria i pràctica dins de la trajectòria d'IQS des de l'any 1905.» Una formació que a Blanquerna s'imparteix des del 1948, quan es va crear l'Escola de Mestres.

Per a més informació:

- Institut Químic de Sarrià, tel. 932 672 020, www.iqs.url.edu.
- Blanquerna, tel. 932 533 127, www.blanquerna.url.edu.

Gent de casa

Pere Puig i Quintana, promotor de la cultura catalana

Joan Pallarès-Personat
Historiador
jpallarespersonat@gmail.com

Encaixant perfectament amb el perfil dels personatges d'aquesta secció, que es caracteritzen per haver estat persones d'una gran fe i un gran amor al país, tenim la figura de Pere Puig i Quintana. Nascut a Igualada el 1907, va ser un advocat que va cursar la carrera a Barcelona. Quan era estudiant, presidí l'Associació d'Estudiants Catòlics de Catalunya i fundà la *Revista d'Igualada*. Acabada la carrera, fou un dels fundadors i primers dirigents de la Federació de Joves Cristians de Catalunya i el 1932, un dels militants inicials d'Unió Democràtica de

Catalunya. Casat el 1933 amb Maria Teresa Sàbat i Salinas, establí bufet a Igualada. El juliol del 1936 desplegué una gran activitat salvant capellans perseguits. El 1937 entrà a formar part de la direcció d'UDC. Mobilitzat a finals de la guerra, es va exiliar a França amb la seva esposa. Va residir a Perpinyà, on era el cap del Servei d'Ajuda als Refugiats. Després se'n va anar a Prada de Conflent, on es retrobà i visqué amb altres exiliats il·lustres, com el seu mentor polític Pau Romeva, Alexandre Plana, Pau Casals i el seu secretari Joan Alavedra, Pompeu Fabra, Josep Maria

de Sagarra o Maurici Serrahima. Va retornar a Barcelona, com a advocat, l'any 1940.

Ja el 1943, juntament amb Fèlix Millet i Maurici Serrahima, organitzava grups culturals dins de la clandestinitat. Va fer ressorgir, amb altres, l'ilegalitzat Institut d'Estudis Catalans. El seu despatx, situat al carrer barceloní de Petritxol, número 5, era un centre de reunions. El 1960 trencà amb Millet quan es fundà Òmnium Cultural, atès que Puig era partidari de fer el mateix però fusionant l'Associació Minerva, que havien fundat el 1943 amb l'Edi-

torial Alcides. Aquest fet va provocar que el 1963 marxés a Orpí, municipi de la comarca de l'Anoia, a fer vida de pagès a la masia de Can Poc del Pla. Deu anys més tard hi patiria un vessament cerebral. Va morir el 1981 a Orpí. En el vintè aniversari del seu traspàs, el seu company, també igualadí, Antoni Dalmau i Jover, va publicar una biografia de la seva trajectòria. Dalmau moria justament aquell 2001 en què apareixia el llibre.

«Mary's Land»: investigació sobre la fe

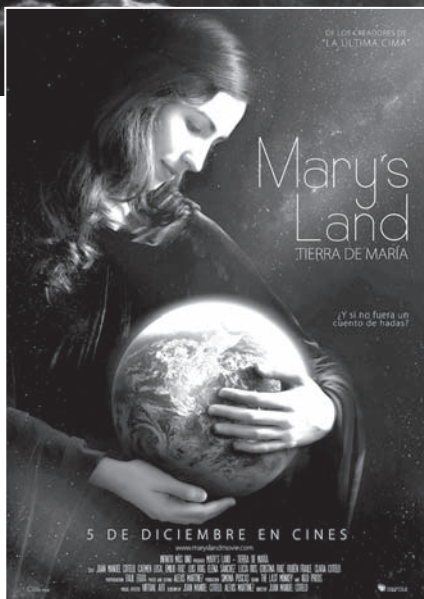
Estrenada amb èxit a Espanya la darrera pel·lícula del creador de «La última cima»

Ignasi Miranda
 Barcelona

La pel·lícula *Mary's Land* («Terra de Maria»), de Juan Manuel Cotelo, es va estrenar el cap de setmana de la Immaculada als cinemes espanyols. En el primer dia a Barcelona, centenars de persones van omplir una de les sales de Cinesa Diagonal amb la presència del mateix director del film. L'estrena barcelonina va ser organitzada per Ajuda a l'Església Necessitada amb l'objectiu de recaptar fons en favor de les Filipines.

Terra de Maria ofereix a l'espectador una mostra dels camins de la fe a través de persones que expliquen la seva vivència religiosa a un home que visita diversos països amb l'etiqueta fictícia d'advocat del diable. El film presenta de manera molt completa tot allò que el món en el seu conjunt, amb creients i no creients, pensa sobre la fe cristiana.

El missatge es basa en la idea que Déu, encarnat en Jesucrist i amb la protecció i l'ajuda de Maria, pot arribar a les vides de qualsevol persona i transformar-la, per donar-li la felicitat. Entre els testimonis, destaquen el d'una coneguda model colombiana que troba Déu després de veure que la vida de fama i èxit no li omple el cor i el d'un mexicà que parla de Déu en prostíbuls i ajuda les prostitutes a trobar el seu autèntic alliberament. Després de seguir com a fil conductor tota la història de la Salvació, començant per la creació i la desobediència dels primers homes a Déu, Cotelo recorre a una escena

Més informació:
www.maryslandmovie.com

central on es mostra Jesús encarregant a Maria la protecció i l'alliberament de la humanitat. En aquest breu diàleg, es justifiquen diverses imatges de santuaris marians, sobretot el de Medjugorje (Bòsnia-Hercegovina), on molta gent ha trobat Jesucrist a través de la Mare de Déu.

Juan Manuel Cotelo, que intenta mostrar el Déu que es pot fer proper a persones de qualsevol origen i condició a través de la pregunta sobre la veritat de la seva existència, ha destacat la naturalitat d'uns exemples, els que mostra la pel·lícula, que estan moguts per l'amor. «Quan una persona s'enamora, ha de fer un esforç molt gran per no explicar-ho, i amb la conversió a Déu passa el mateix: desperta un procés d'evangelització», ha explicat Cotelo en declaracions a *Catalunya Cristiana*. En aquesta línia, el director ha afegit que «viure una experiència de trobada amb Déu, que fa la vida més plena, sempre es vol compartir perquè no és una recepta per a gent especial, sinó que tothom pot experimentar la seva eficàcia».

Durant el col·loqui posterior a la projecció de la pel·lícula *Terra de Maria*, el director madrileny va recordar que l'evangelització va adreçada no només als no creients, sinó simplement als qui no coneixen l'amor de Déu.

Manuel Valls deixa «La Missa» de La 2 de TVE

I.M. / Sant Cugat del Vallès

Mn. Manuel Valls i Serra s'acomiarà de *La Missa* de La 2 de TVE el proper 29 de desembre, diumenge de la Sagrada Família, dins l'octava de Nadal. Des del febrer de 1992, era el celebrant habitual d'un programa que és el degà de la televisió en català (31 anys) i que molts diumenges encapçala la llista com el més vist del canal en català. Després que Valls havia demanat ara fa uns mesos el relleu, els bisbes de Catalunya van decidir, en l'última reunió de la Tarraconense, acceptar la seva petició i nomenar Carles Cahuana

Bartra per substituir-lo. Gairebé 22 anys de servei ininterromput, amb una constància exemplar, i una gran proximitat, tant amb els espectadors com amb els participants en el plató o en la capella, són el principal llegat que deixa Mn. Manuel als seus 68 anys. «La satisfacció per la feina feta durant un període tan llarg i una certa sensació de cansament, combinades amb la necessitat de concentrar més esforços en la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià de la qual sóc rector des de 1997 i en altres obligacions, han estat les causes d'haver demanat deixar aquesta responsabilitat», assegura. Va ser el

febrer del 1992, coincidint amb un primer diumenge de Quaresma, quan Mn. Manuel Valls va assumir la responsabilitat de ser el celebrant habitual de *La Missa* de La 2, en substitució de Mn. Joaquim Martínez Roura.

El substitut de Mn. Manuel Valls com a celebrant habitual de la Missa de La 2 és un jove prevere de la diòcesi de Terrassa. Mn. Carles Cahuana va ser ordenat sacerdot el 2 de desembre del 2007 i actualment exerceix el ministeri a la parròquia de Sant Pere Octavià de Sant Cugat del Vallès. També forma part de l'equip de formadors del Seminari de Terrassa.

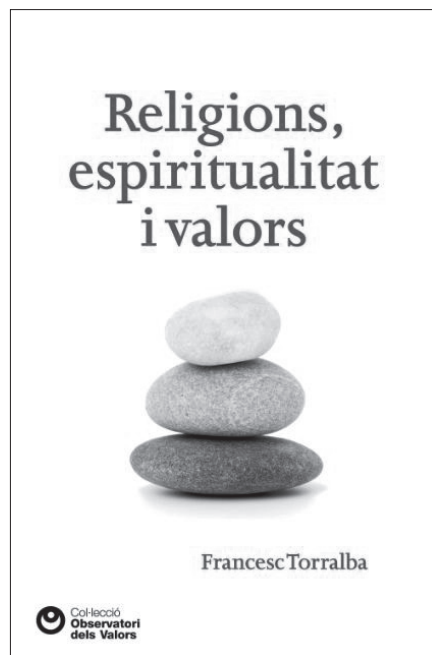

«Fills estimats! Avui us convido a tots a la pregària. Obriu profundament la porta del cor, fills, a la pregària, a la pregària amb el cor, i aleshores el Totpoderós podrà obrar en la vostra llibertat i començarà la conversió. La fe arribarà a ser tan ferma que podreu dir amb tot el cor: "El meu Déu, el meu tot." Comprendreu, fills, que aquí a la Terra tot és passatger. Gràcies per haver respost a la meua crida!»

Missatge de la Reina de la Pau, 25 de novembre del 2013

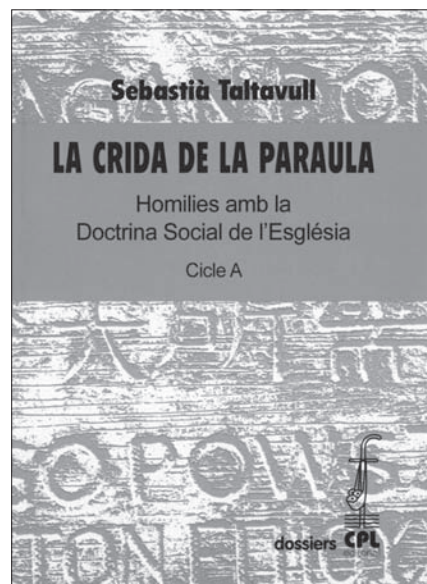
Subscripció bimestral gratuïta *Eco Mª Reina de la Pau: «Amics de Medjugorje»*
 C/ Sant Ignasi, 26 -1r - 08700 IGUALADA; Edició en castellà: C/ Mare de Déu dels Àngels, 32 - 08221 Terrassa (Barcelona)
 Comandes llibres: hijosdemedjugorjeespana@gmail.com - Tel. 629 792 849 / 676 059 594
www.mensajerosdelareinadelapaz.org www.virgendemedjugorje.org

FRANCESC TORRALBA
Religions, espiritualitat i valors
Editorial Barcino, 2013, 134 pàg.

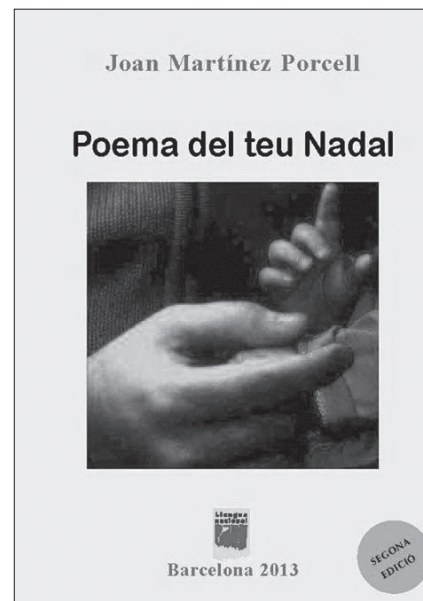
La crisi de transmissió de valors, característica de les societats post-modernes, ha comportat la irrupció d'una generació de ciutadans que desconeixen l'univers religiós dels seus avantpassats. Això ha despertat una set d'espiritualitat. El filòsof i teòleg Francesc Torralba relata el naixement d'una nova espiritualitat laica i es planteja si obrirà la porta a descobrir nous valors i a recuperar-ne altres d'antics.

SEBASTIÀ TALTAVULL
La crida de la Paraula
Centre de Pastoral Litúrgica, 2013, 334 pàg.

La lectura de la Paraula de Déu és un moment fonamental en la celebració de l'eucaristia. Per arrelar la Paraula en la vida de l'assemblea cal tenir en compte la complexa, i sovint dura, realitat social. I a això pretén contribuir aquest llibre, on hi ha les homilies de tots els diumenges i les del cicle A de l'any litúrgic. Una ajuda per viure una vida cristiana realment atenta al nostre món.

JOAN MARTÍNEZ PORCELL
Poema del teu Nadal
Editorial Llengua Nacional, 2013, 40 pàg.

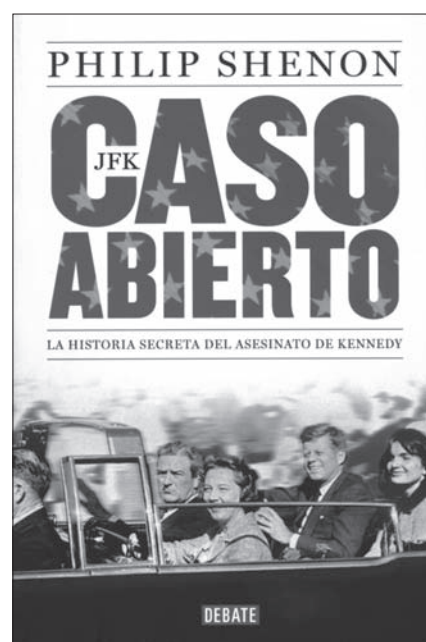
Aquest llibre de Mn. Joan Martínez Porcell, emmarcat en el gènere de la poesia i acompanyat d'imatges suggeridores, proposa al lector que s'endinsi en la contemplació del Misteri del Nadal, interpel·lant-lo i fent-lo reflexionar davant de la trobada amb el Déu Nen. És un text carregat de força i bellesa, que proposa la fe com a novetat constant, una crida de consciència sobre el sentit autèntic del Nadal.

NELLO SCAVO
La lista de Bergoglio
Publicaciones Claretianas, 2013, 192 pàg.

17 de març del 1976. A l'Argentina els militars prenen el poder. L'exèrcit segresta i assassina milers de persones. A Buenos Aires, Jorge Mario Bergoglio era superior provincial dels Jesuïtes. Els qui van ser ajudats per ell ara revelen com actuava per salvar-los. Va salvar tots els que va poder. Diferents testimonis confessen que «ni ell mateix coneix l'abast que van tenir moltes de les seves accions de salvament».

PHILIP SHENON
JFK. Caso abierto
Editorial Debate, 2013, 746 pàg.

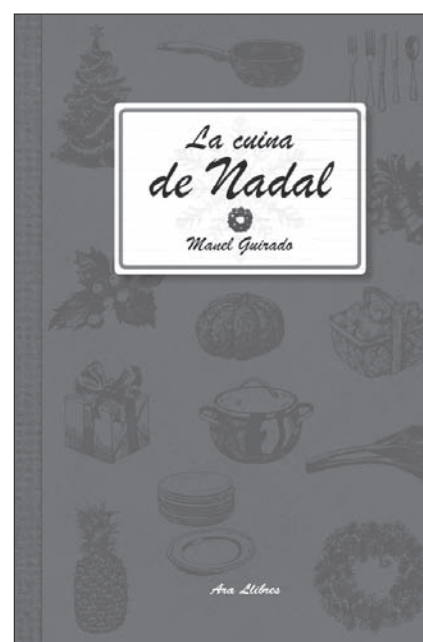
Aquest volum revela la història secreta de l'assassinat de John F. Kennedy que no havia estat explicada fins avui, cinquanta anys després. El periodista Philip Shenon ha descobert en la seva investigació —a partir de centenars d'entrevistes i accés a la informació de membres supervivents de la Comissió Warren— que moltes proves van ser amagades o destruïdes en el seu moment per la CIA, l'FBI...

AUTORS DIVERSOS
La solidaritat no degenera
Viena Edicions, 2013, 180 pàg.

L'edició d'enguany de La Marató de TV3 se centra en les malalties neurodegeneratives (Alzheimer, Parkinson, esclerosis múltiple...). Autors de prestigi, a través dels seus textos i il·lustracions, tracten amb tendresa i solidaritat malalts i cuidadors amb la intenció de fer somriure el lector, perquè l'actitud positiva és un dels recursos que més poden ajudar els afectats i les seves famílies a tirar endavant.

MANEL GUIRADO
La cuina de Nadal
Ara Llibres, 2013, 240 pàg.

El periodista gastronòmic Manel Guirado ens convida a descobrir tots els secrets de la cuina nadalenca d'una manera senzilla i amena. S'hi inclouen receptes tradicionals com l'escudella, la carn d'olla, els canelons, el pollastre rostit... I també recomanacions més agosarades com l'oca amb peres, l'escudella de bacallà..., així com referències històriques i consells de cuina. Un regal per als sentits i el paladar.

ORIO ALAMANY I EUGENI CASANOVA
Collserola. Natura entre ciutats
Simbol Editors, 2013, 208 pàg.

Enmig de l'àrea més poblada de Catalunya sorgeix davant dels ulls del visitant una mena d'illa plena de natura amb boscos, torrents, valls, fonts, fauna... La diversitat dels seus hàbitats o la riquesa del seu patrimoni cultural són alguns dels objectius que han captat les magnífiques fotografies d'Oriol Alamany. Eugeni Casanova ha escrit els textos (en català, anglès i francès) que les acompanyen.

Crítica literària

Mirat amb els ulls de l'ànima

Josep-Maria Puigjaner

Escriptor i periodista
 jmpuigjaner@hotmail.com

Sed de ser (1) és un llibre genèricament inqualificable, però d'extraordinària bellesa, que pot omplir hores d'oració, de contemplació, o potser de reposada i suggeridora reflexió. Un llibre elaborat des de dintre, des de molt endins del seu autor, Javier Melloni, teòleg, antropòleg i, és obligat afegir-ho, excel·lent poeta empès cap a la mística. Melloni ha expressat, en un deversall incontenible de poesia, o potser és més adequat anomenar-la prosa poètica-filosòfica-teològica, tot el que ha dipositat en el seu interior quan ha posat els ulls de l'ànima sobre el cos, sobre les paraules, sobre les coses, les relacions humanes, els indrets o els camins. O quan el seu objectiu ha estat escatir el significat d'uns quants verbs: buscar, anomenar, besar, actuar, decidir, crear o engendrar.

A les primeres pinzellades poètiques ja ens trobem amb el poema «L'ésser i la set», que se'ns introdueix a dintre perquè tot ell, formulat en plural universal, ens implica com a persones humanes a cadascun dels lectors: «Se'ns dona l'ésser/perquè aprenguem a ser/i amarats de ser/lliurem el nostre ésser.»

Del fet que l'home i la dona siguin corporals, el poeta infereix una constatació il·luminadora: «No és que tin-

JAVIER MELLONI
Sed de Ser
 Herder editorial, 2013, 149 pàg.

guem cos, sinó que som cos./ No sols ocupem un espai i transcorrem en el temps,/ sinó que som espai i temps a través d'ell.»

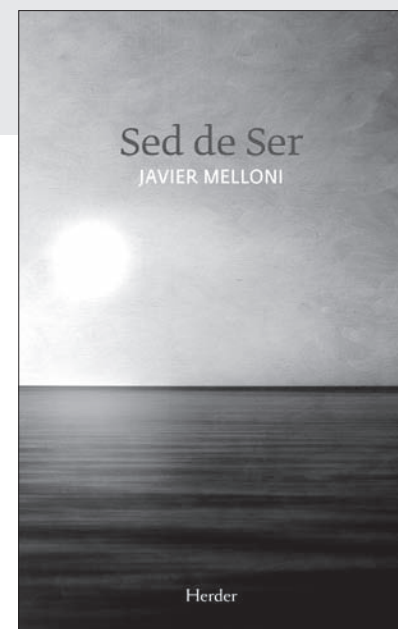
Summament seductor és el capítol dedicat a la paraula, a les paraules i al llenguatge. Tastem-ne només uns fragments: «Cada paraula conté un univers/ i cada llengua és una visió del món./ Amb les paraules i llengües que desapareixen, moren també els seus mons.» I a continuació, l'autor afegeix unes afirmacions que ens posen en guàrdia: «La crisi de les religions és una crisi de llenguatge./ Han parlat massa./ S'han tornat massa previsibles./ Les seves repeticions delaten la seva tendència a instal·lar-se, / la seva temptació de reduir el Misteri a l'evident./ És temps de callar/per tal que, en repòs, recuperem les possibilitats originals/ que un dia els confiaren/ i puguin retornar/ amb noves paraules/ vigoroses,/nutrients.»

Quan amb els ulls de l'ànima Melloni esguarda les relacions humanes, ens re-

vela com és de substancial la vinculació entre els humans: «Som en la mesura en què ens relacionem./ Quelcom que no era en nosaltres es genera a través dels llaços/ que establim i només en ells es manifesta./ Quan deixa d'existir el vincle,/ també desapareix el que s'havia creat./ Perdre una relació és perdre quelcom de nosaltres mateixos./ Sense relació no existim ni hauríem vingut a l'existència./ Som el resultat de l'èxtasi i de l'èxit d'un encontre.»

Cap a la fi de l'obra, l'autor aboca l'ànima a anhelar, a través d'allò visible i finit, l'Ésser en majúscula: «Anhel d'infinít supeditat a allò finit,/ el batec de l'immens recollit en el més íntim,/ l'invisible reflectint-se en cada cosa,/ l'inaudible oint-se en el rumor de cada onada,/ l'intangible palpant-se en la successió de formes/ que es fan i es desfan sense treva.»

Que aquest tast massa breu de l'itinerari interior del jesuïta i poeta Javier Melloni serveixi d'invitació a gaudir-ne

una lectura completa. Una lectura que esdevindrà, ben segur, una glopada d'aire fresc en l'atmosfera intel·lectual un xic contaminada de superficialitat que avui respirem.

(1) M'he permès la llicència de traduir els fragments citats de l'obra escrita i editada en castellà.

Crítica teatral

Aquell Nadal de Dickens

Andreu Sotorra
 Escriptor i periodista
 col·laborador de Ràdio Estel
 andreusotorra@gmail.com

«EL CONTE DE NADAL»,
 de Charles Dickens.
ADAPTACIÓ: Macià G. Olivella i Alícia Serrat.
MÚSICA: Ferran González.
DIRECCIÓ: Maria Agustina Solé.
 Companyia La Tropa.
 Jove Teatre Regina,
 Barcelona. Fins al 24 de desembre.

© Núria Cugat

Una escena de l'espectacle familiar «Conte de Nadal», de Charles Dickens.

Ja fa sis temporades—després d'una absència dels tres últims Nadals— que la companyia La Tropa posa en escena aquest espectacle que adapta un dels clàssics de la literatura universal: *La cançó de Nadal*, de Charles Dickens. Es pot dir, doncs, que la reposició per sisena vegada el converteix en un dels clàssics de la cartellera teatral nadalenca.

El muntatge es troba en el seu punt just de maduresa. Les picades d'ullet que s'hi han afegit li han anat donant també un aire nou. És d'aquesta manera com es manté un espectacle en repertori: tenint la saviesa suficient per no ancorar-se en la comoditat i adaptant-se a les tendències inevitables del pas del temps.

Un altre element positiu és que el protagonista de l'obra, el senyor Ebe-

nezer Scrooge, que interpreta sempre Maties Gimeno, com més temps passa, més retrata el paper del botiguer enriquit, garrepa i malhumorat que no vol saber res amb el Nadal, el consum i els costums que l'atablen i no li agraden gens. L'arrencada, amb Scrooge a l'escenari, una presència que no abandona en cap moment, deixa en una expectació remarcable els més petits.

El conte de Nadal és un d'aquests espectacles que juga amb avantatge perquè les adaptacions de la novel·la no paren de reeditar-se. Però això no vol dir que el muntatge s'hi repengi.

Ben al contrari, la versió—amb atractives intervencions musicals— no fa cap concessió al doble món que proposa Charles Dickens: el de la realitat d'un Scrooge ja vell i el del somni que el porta a algunes de les etapes de la seva infància, joventut i maduresa. Un muntatge, doncs, musical, però també una obra de text. Ni un registre ni l'altre es confonen. I, sobretot, un no domina sobre l'altre.

Els dos estan molt ben interpretats, amb diàlegs breus, entenedors, dicció puntejada i amb intervencions musicals, acompanyades gairebé totes de coreografies, que representen un altre

actiu important perquè són originals, tant de lletra com de música. A més, la companyia ha treballat tant la il·luminació com l'escenografia, dos elements imprescindibles en una història que requereix matisos segons cada situació. La il·luminació ajuda a fer el pas imaginari entre els dos mons del senyor Scrooge. I l'escenografia i el vestuari semblen extrets d'un àlbum il·lustrat d'autor contemporani amb influències clàssiques.

Amb *El conte de Nadal*, molt marcat per la tradició festiva, la companyia La Tropa fa una «trapelleria»—valgui el joc de paraules— i es pren la llicència de fer aparèixer un dimoni banyut que demana feina des de fa mitja dotzena d'anys. I és que l'atur fins i tot acaba afectant els dimonis, provocant que ells també es manifestin públicament reclamant més feina als Pastorets.

L'espectacle, amb un respecte per l'obra de Charles Dickens, reflecteix amb fidelitat el seu esperit: el contrast entre una actitud de rebuig contra la societat que envolta Scrooge i la possibilitat d'aprendre a ser més generós i solidari. *El conte de Nadal* és una història amb moralitat. Una moralitat, però, que no pot fer oblidar la fam al món amb prop de mil milions de persones afectades, l'amenaça d'una migradesa de treball i el pànic a la pobresa i la destrucció de la dignitat i del mínim benestar social.

Per Francesc Nicolau

Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Actualitats científiques

També la vida marina és afectada per l'escalfament global

A la revista *Nature Climate Change* s'ha publicat un article de Carlos Duarte, investigador de l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats de Mallorca (Institut que pertany al Consell Superior d'Investigacions Científiques) en què exposa les conclusions que es dedueixen de 1.735 observacions que s'han fet sobre l'impacte del canvi climàtic a la vida dels oceans. Han estat fetes entre el 1960 i el 2009, cinquanta anys en què s'ha vist també que els canvis van prenent velocitat.

La principal conseqüència de la vida marina és desplaçada de mitjana uns 72 quilòmetres cap al nord, o altres tants cap al sud, cada dècada. Que hi havia desplaçaments era ja un fet ben conegut però amb aquest estudi s'ha pogut concretar més. També la vida terrestre es desplaça però no tan ràpidament com la del

mar. No cal dir que aquesta mitjana és global; no totes les espècies ho fan igual. Això fa que es vagin creant noves comunitats transitòries (és a dir, nous ecosistemes) perquè arriben espècies a instal·lar-se en llocs que mai no havien ocupat i trobant-se amb altres comunitats biològiques. S'ha vist, a partir de les observacions dites, que el 24% de les espècies no ha tingut encara cap resposta a l'es-

calfament global, mentre que moltes del 76% restant ja s'han mogut centenars de quilòmetres, cosa que ha ocasionat un canvi important d'escenaris de la vida.

També cal dir que els organismes pelàgics (els que viuen a prop de la superfície) es desplacen més de pressa que els bentònics (els que viuen al fons marí), però també aquests darrers van desplaçant-se realment. I les àrees marines protegides, per la seva banda, van variant el seu àmbit, cosa que cal tenir en compte, per predir quins han de ser els llocs adequats per als recursos de pesca. Quin comentari hi podem fer nosaltres, a tot això? Una vegada més: que del canvi climàtic no ens en podem pas riure, i hem d'aconseguir que tothom el tingui present per fer-hi el que cadascú pugui per frenar-lo o, almenys, desaccelerar-lo.

Qüestions fonamentals plantejades per la biologia actual

42. Sobre la possibilitat de clonar humans

El fet d'haver aconseguit clonar alguns mamífers va plantejar la possibilitat de fer-ho també en éssers humans. No cal dir que això va provocar tot seguit un debat ètic. Però no tots els investigadors fan cas de l'ètica, ja ho sabem, i hi hagué qui s'ho proposà. Haurem d'explicar què és el que sabem del que s'intentà, que no és tot, és clar, perquè el secret va ser total en molts casos. Ara bé, en aquest afer hem de distingir dos tipus de clonació: la reproductiva i la no reproductiva. La primera és la que es fa en ordre a obtenir un ésser totalment ben format, idèntic genèticament a un altre, com una còpia d'ell. I la no reproductiva és la que només pretén obtenir un embrió de la mateixa dotació genètica per treure'n cèl·lules que puguin servir per al donant de la primera cèl·lula de la qual s'ha extret el nucli i s'ha introduït en l'òvul enucleat, de cara a una finalitat guaridora. Per això aquesta classe de clonació també s'anomena terapèutica (amb una nomenclatura bastant impròpia, perquè no és la clonació la que guareix sinó les cèl·lules de l'embrió que ha resultat d'ella, en cas que ho faci).

Què se'n sap, de la clonació reproductiva amb trasplantament de nuclis

Sembla que fins ara pràcticament tots els intents d'obtenir una clonació humana s'han fet amb el mateix sistema de com s'obtingué l'ovella *Dolly*: traient el nucli d'un òvul no fecundat i substituint-lo pel nucli d'una cèl·lula extreta de l'individu que es vol clonar,

per introduir després el zigot format en un úter matern, un cop ja hagi fet les primeres divisions cel·lulars (si la clonació fos no reproductiva ja no cal això últim; amb l'embrió obtingut *in vitro* n'hi ha prou).

El 1994 als Estats Units, a Worcester (Massachusetts), es va fundar una empresa amb el nom d'*Advanced Cell Technologies* (coneguda per ACT), que pretenia tres coses: clonar animals vacums per a l'obtenció de fàrmacs a la llet, clonar altres animals domèstics per utilitzar-los en trasplantaments i clonar cèl·lules humanes. I el 25 de novembre del 2001 a la revista *The Journal of Regenerative Medicine* apareixia un article firmat per l'empresa ACT, anunciant que havia obtingut un embrió humà pel sistema conegut de transferència nuclear a un òvul. No cal dir la tempesta que la notícia generà en els mitjans de comunicació. De fet no era gran cosa el que havien aconseguit: de 71 zigots només un va arribar a fer unes quantes subdivisions, però havia acabat morint sense completar el desenvolupament. Els altres s'havien mort també després de només dues o tres divisions, o sigui fins a 8 cèl·lules i prou.

Però hi hagué altres intents i creiem que tots fallits perquè no se n'ha parlat més. Hi hagué també un consorci científic privat que l'any 2000 anuncià que tenien plans per a la clonació d'humans. Eren els doctors Panaiotis Zavos (del Centre Kentucky per a medicina preventiva i fecundació *in vitro*) i Severino Antinori, als quals s'ajuntà Cristina Boisselier, directora de la firma Conard. La seva intenció era, segons

deien, clonar éssers humans de parelles estèrils que no tinguessin la possibilitat de procrear, amb la finalitat de donar-los un fill. Però no ens ha arribat notícia referent a haver-ho aconseguit en cap cas.

No sabem d'altres laboratoris que s'hagin proposat aconseguir o arribar a fer una cosa semblant, però no ens estranyaria que n'hi haguessin i que no hagin fet públics els seus experiments (segurament perquè acabaren en fracassos).

Clonació reproductiva per geminació

La clonació reproductiva es pot fer també amb un altre mètode: la geminació artificial. Per geminació entenem la producció de dos bessons a partir d'un sol zigot. La naturalesa ho fa de vegades, ja ho sabem. El bessons univitel·lins són el resultat d'haver-se dividit en dos el zigot inicial amb la conseqüència que després cada porció ha pogut fer el seu procés fins a arribar al ple desenvolupament. Dos germans bessons són perfectament clònics amb la mateixa dotació genètica. I això que fa la natura, accidentalment, no es pot fer també per acció humana? És el que es plantejaren tot naturalment alguns biòlegs.

Y el Dr. Jouve ens explica el cas que presentaren els doctors Jerry Hall i Robert Stillman a la reunió anual de l'*American Fertility Society* el 13 d'octubre de 1993. Aquests dos investigadors de l'*In vitro Fertilization and Andrology Laboratory* de la Universitat

de Washington exposaren una comunicació del que ells havien fet sobre clonació d'embrions humans. Aquesta comunicació, que després es publicà en la revista *Science*, deia que a partir d'uns disset embrions, obtinguts *in vitro*, en el laboratori, de dues a vuit cèl·lules cada un, però classificats com a inhàbils per desenvolupar-se normalment, a causa d'haver estat penetrat l'òvul per dos o tres espermatozous, els experimentadors formaren, després de separar degudament el que pogueren, quaranta vuit embrions humans, en aparença normals, encara que la majoria no progressaren gaire i els altres van ser destruïts sense implantar-los en la mare biològica. Si haguessin progressat sembla clar que alguns d'ells haurien tingut la mateixa dotació genètica, o sigui haurien estat bessons artificials.

Què dir-hi a tot això? Els nostres lectors segurament ja s'hauran formulat el judici en la seva consciència: ni la clonació feta amb trasplantament de nuclis ni la geminació artificial que pressuposa una fecundació *in vitro* s'han de considerar lícites des del punt de vista de l'ètica cristiana. Teniu tota la raó. No es pot justificar davant d'una ètica sensata cap actuació sobre les cèl·lules germinals humanes obtingudes fora de l'acte matrimonial, i encara més reprovables s'han de considerar les trafiques que es facin amb òvuls ja fecundats que vol dir amb embrions, que, com vam dir, tenen tota la probabilitat altíssima d'haver-se de considerar ja com a individus humans, i que, per això, cal considerar un homicidi la seva destrucció.

Des del carrer

MARIA OLLER, IL·LUSTRADORA DEL «JOC DE LA VIDA DE CRIST»

«M'agrada que les meves il·lustracions tinguin ànima»

Samuel Gutiérrez

Se sent beneïda per Déu amb el do de la il·lustració. I per això sempre que pot posa aquest do al servei dels altres. Maria Oller Tusell (Terrassa, 1969) és l'autora, entre molts altres, dels dibuixos que apareixen al llibre *El Rosari amb ulls de nen*. Aquestes simpàtiques il·lustracions que reflecteixen la vida de Jesús són també la base del joc de memòria que ha dissenyat Ignasi Díaz Ventura com a eina d'evangelització. El joc arriba aquest Nadal a les llars catalanes de la mà de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel. El podeu aconseguir a través de la nostra web o trucant al telèfon 934 092 770.

Com va sorgir la teva vocació d'il·lustradora?

Des de ben petita m'agradava dibuixar i dibuixava de manera diferent... O almenys això deien! Des de casa sempre em van animar i a l'escola, les Carmelites de Terrassa, també. I és en aquest àmbit, el de l'escola, des d'on em van arribar els primers encàrrecs, i el descobriment de la professió d'il·lustrar.

Quins van ser aquests primers encàrrecs?

Precisament, il·lustrar fitxes per a l'assignatura de Religió. Més endavant, el meu primer encàrrec professional va ser per a l'editorial Claret, quan encara era estudiant. Després vaig fer treballs per a Imaginarium, Educa, Teide, Cambridge University Press, Casals, Edicromo... I des de llavors he exercit aquesta professió, que, per a mi, més que una professió és una il·lusió... M'encanta veure el resultat final després dels esbossos i proves, i l'esforç per aconseguir una determinada escena, personatge o ambient. M'agrada veure que he aconseguit dir alguna cosa, que les meves il·lustracions parlen, que tenen ànima.

«El Rosari amb ulls de nen.» Què et va portar a fer aquests dibuixos?

DESCOBRIM JESÚS JUGANT EN FAMÍLIA!
Més informació a www.catalunyacristiana.cat
o trucant al tel. 934 092 770

Aquestes il·lustracions sorgeixen d'un encàrrec de Jaime Solà per a Notícies Cristianas. Són fruit de les ganes de col·laboració amb aquesta iniciativa editorial. L'objectiu era fer arribar a com més persones millor l'amor de Jesucrist i la Verge Maria, i en aquest cas, especialment, als més menuts. Amb aquestes il·lustracions intento transmetre la senzillesa i la força dels misteris del Rosari. Per això m'he inspirat en els mateixos Evangelis. I pel que fa a la part més formal, sobretot en la pintura religiosa dels grans mestres del Renaixement i del Barroc.

Per dibuixar els misteris del Rosari, cal tenir fe?

Sí, la fe és necessària si vols que els teus dibuixos, a part d'explicar una

història, també evangelitzin. Personalment, fer aquestes il·lustracions m'ha portat al redescobrim del Rosari i, com a conseqüència, ha significat un enriquitment de la meva pregària personal i familiar.

Com has viscut l'aventura de passar els teus dibuixos a un joc de memòria?

Amb molta il·lusió, sobretot perquè des del primer moment el creador del joc, l'Ignasi Díaz Ventura, em va presentar aquest projecte com una eina d'evangelització. Juntament amb la dimensió d'entreteniment i pedagògica, l'objectiu del joc és que els infants coneguin la vida de Jesús. M'agradaria que es quedessin amb el que es diu en el joc: que recordin sempre el que Déu ha fet per ells.

Pensant-ho millor

Antoni Coll
Gilabert
Periodista

Terra de ningú

Francesc Torralba, catedràtic de Filosofia i Teologia, va presentar a la parròquia de Sant Pau, de Tarragona, el seu llibre *Creyentes y no creyentes en tierra de nadie*.

C. S. Lewis a *Mer cristianisme* condueix l'agnòstic fins al rebedor de la casa cristiana. El deixa allà i el convida a entrar en alguna de les seves habitacions, perquè el rebedor és un lloc de pas, però és incòmode per viure-hi.

Benet XVI, per la seva banda, va llançar l'experiència de l'Atri dels Gentils, una mena de rebedor. L'atri no és aliè al temple, però tampoc no podem dir que és a dins.

Torralba inventa per a aquesta zona el nom de «terra de ningú». Es refereix a punts de trobada entre creients i no creients, a esquerdes per les quals poder travessar el mur que els separa, com el de Berlín quan va començar a cedir.

Vam ser molts els que, poc després del novembre del 1989, vam anar a la capital alemanya i vam colpejar aquell mur tan sòlid en un altre temps. Quan jo hi vaig arribar, ja tenia esquerdes potents que permetien veure una franja de terreny sense edificar, aquesta terra de ningú que separava dos mons.

El doctor Torralba va destacar en la seva conferència, i en el seu llibre magnífic, els obstacles, de totes dues parts per a aquest diàleg: prejudicis i etiquetes, ressentiments, actitud arrogant, actitud endogàmica, dogmatisme i proselitisme entès com a coacció.

Deixo que el lector del llibre conegui els ponts que proposa. Però vull aturar-me en les etiquetes. És tan fàcil col·locar-les com enganxar una peça imantada a la nostra nevera! Allà es posa i allà es queda: conservador, progressista, preconiliar, postconiliar, etc.

Un dels mèrits de l'estudi de Francesc Torralba és aconsellar que no dividim el món en bons i dolents, i a ressaltar que no hi ha una frontera clara entre creients i no creients, entre altres coses perquè els no creients també creuen en alguna cosa, de vegades en una cosa important.

No és el mateix un ateu que un altre ateu i que un agnòstic, malgrat ser no creients, com tampoc no és el mateix un catòlic que un anglicà, o un ortodox que un budista.

Convé que superem la mania de classificar les persones de la mateixa manera que col·leccionem espècies d'insectes. I cal que sapiguem veure en cada persona la criatura que és de Déu. Així comença el diàleg.

Rauxa

Les pedres de Poblet

Quan el sol es pon, sobretot en aquesta època de l'any, la gran façana de Poblet reflecteix la llum càlida del vespre. Just en el moment que el dia declina i la fosca s'atansa les pedres del monestir semblen tenir més llum pròpia que mai. D'aquesta manera, qui contempla el gran mur il·luminat hi veu un anunci esperançat de l'alba que l'endemà sortirà per orient. La tenebra de la nit vindrà, segur, però no tindrà mai l'última paraula.

No hi ha dos carreus de Poblet exactament iguals: varien de mida, de forma i també de funció; cadascun

d'ells és únic. I tanmateix totes les pedres van ser tretes de la mateixa roca original, totes tenen la mateixa dignitat, estan perfectament travades les unes amb les altres i reflecteixen la llum del sol com un mirall. És així com el mur de pedra, sòlid i massís, es torna diàfan i lluminós. Sense deixar de marcar clarament la diferència entre el món de dins i el de fora, alhora la muralla es converteix en una mena de far per a tots els cristians. Aquesta és la finalitat de les pedres de Poblet i de qualsevol monestir: servir, des de la seva humilitat, de puntals lluminosos de tota l'Església.

Eduard
Brufau

